

Självständigt arbete på grundnivå

Independent degree project – first cycle

Rehabiliteringsvetenskap 15 hp
Rehabilitation Science 15 credits

Samverkan och finansiell samordning - vilka möjligheter och hinder finns?
- En kvalitativ intervjustudie med tjänstemän i samordningsförbund.

Johanna Persson & Gunilla Danrud

Mittuniversitetet

MID SWEDEN UNIVERSITY

Campus Härnösand Universitetsbacken 1, SE-871 88. Campus Sundsvall Holmgatan 10, SE-851 70 Sundsvall.

Campus Östersund Kunskapens väg 8, SE-831 25 Östersund.

Phone: +46 (0)771 97 50 00, Fax: +46 (0)771 97 50 01.

MITTUNIVERSITETET

Avdelningen för hälsovetenskap

Examinator: Björn Jakobsson, bjorn.jakobsson@miun.se

Handledare: Curt Edlund, Umeå Universitet

Författare: Johanna Persson, jope1121@student.miun.se

Gunilla Danrud, guda0200@student.miun.se

Utbildningsprogram: Programmet för hälsa och rehabilitering i arbetslivet, 180 hp

Huvudområde: Rehabiliteringsvetenskap

Termin, år: VT, 2014

Förord

Uppsatsen har för oss varit en lärandeprocess som vi tror kan liknas vid att lära sig en ny dans. Det har ofta blivit ett steg fram för att kort därefter bli två steg tillbaka för att därefter bli ett par steg framåt igen. I processen har vi också av misstag ibland trampat varandra på fötterna, vilket kanske är oundvikligt både då man lär sig en ny dans och när man skriver en uppsats tillsammans. Likt en dans har emellertid samarbetet förfinats under resans gång och nu är vi framme vid målet. Dansen sitter där d.v.s. uppsatsen är färdig.

Ett par tack. Först vill vi tacka våra respondenter; utan deras medverkan hade inte denna uppsats blivit möjlig. Ett stort tack även till vår handledare, Curt Edlund, vars lugn, stöd och kunskap har varit ovärderligt för oss i hela processen för vår uppsats. Med tanke på det avstånd som finns mellan oss två uppsatsförfattare vill vi även ägna ett tack till den teknik som idag finns tillgänglig, för utan den tekniken hade ett samarbete mellan oss inte blivit möjligt. Sist men inte minst, ett varmt tack till våra närmaste som har stått ut med att vårt fokus i tillvaron har legat på uppsatsen och inte på vår omgivning.

Johanna Persson & Gunilla Danrud

Abstract

Background: According to research there is a need of cooperation between authorities in order to help individuals far from the labour market. Ten years ago a law, *Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser*, was passed intended to support this target group. The law (finsam-lagen) enables the making of a structure where The Social Insurance Agency, the employment service, the county council and the municipality can integrate and mutually finance the activities. Activities shall take place in a coordination association, built for this purpose. **Purpose:** The purpose of our work was to study opportunities and obstacles experienced by civil servants, re collaboration and financial coordination. **Method:** We aimed for a deeper understanding within the chosen area, using an inductive approach and a qualitative method. We did semi-structured interviews with six civil servants. The interviews were partly supported by a quality tested interview-guide. During the whole process we kept a diary. All interviews were taped which made it possible to make exact transcriptions. We made a qualitative analysis of the contents and all data collected was coded and also sorted out into categories and sub-categories. **Result:** The result from our work shows that the civil servants play an important role when it comes to cooperation and financial coordination. The work shows that communication, relations, a sharp focus and visions for the future are important parts in the work of these civil servants. They see elements in their work that can be both positive and negative for collaboration and financial coordination, elements that can derive from structure, will and engagement, among others. **Keywords:** Authority collaboration, coordinated achievements, finsam, meeting venue and lobbyism.

Abstrakt

Bakgrund: Forskning har visat att det finns ett behov av att myndigheter arbetar tillsammans för att hjälpa individer som befinner sig långt från arbetsmarknaden. I år är det 10 år sedan *Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser* kom till, vars syfte var att stödja denna målgrupp. "Finsam-lagen" möjliggör en struktur i vilken Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landstinget och kommunen kan samverka och gemensamt finansiera insatser. Verksamheten ska bedrivas i ett för ändamålet bildat samordningsförbund. **Syfte:** Syftet med studien var att undersöka vilka möjligheter och hinder som tjänstemän i samordningsförbund upplever att det finns för samverkan och finansiell samordning. **Metod:** Med en induktiv ansats och kvalitativ metod ville vi få fördjupad förståelse i valda område. Vi har genomfört semistrukturerade intervjuer med sex tjänstemän. Vid intervjun hade vi stöd av en i förväg kvalitetstestad intervjuguide. Löpande under uppsatsprocessen fördes även loggbok. Alla intervjuerna spelades in vilket möjliggjorde exakt transkribering. Analys genomfördes med hjälp av kvalitativ innehållsanalys och all insamlad data kodades samt delades in i underkategorier och kategorier. **Resultat:** Resultatet av genomförda studie visar att de tjänstemän som ingått i studien spelar en viktig roll för samverkan och finansiell samordning. Studien visar att kommunikation, relationer, rätt fokus och framtidsvision är viktiga delar av tjänstemännens arbete. Studien visar att kommunikation, relationer, rätt fokus och framtidsvision är viktiga delar av tjänstemännens arbete. Tjänstemännen upplever i sitt arbete faktorer som kan inverka positivt och negativt på samverkan och finansiell samordning, faktorer som kan härledas till bl.a. struktur, vilja och engagemang.

Nyckelord: Myndighetssamverkan, samordnade insatser, finsam, mötesarena, lobbyism

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 Inledning	1
2 Bakgrund	2
2.1 Arbetslivsinriktad rehabilitering	2
2.2 Samverkan	3
2.3 Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet	4
2.4 Finsam-lagen	4
2.5 Samordningsförbund	5
2.6 Främjande och hindrande faktorer för samverkan	7
2.7 Tidigare forskning	8
3 Syfte	11
3.1 Frågeställningar	11
3.2 Avgränsningar	11
4 Metod	12
4.1 Vetenskapligt angreppssätt	12
4.2 Urval	12
4.3 Datainsamling	13
<i>Den kvalitativa intervjun</i>	13
4.4 Dataanalys	14
4.5 Etiska ställningstaganden	15
4.6 Källor	16
4.7 Förförståelse	17
4.8 Loggbok	17
5 Resultat	18
5.1 Intervjustudie	18
<i>Vikten av kommunikation</i>	18
<i>Relationer</i>	19
<i>Ett mångsidigt arbete</i>	20
<i>Individen i fokus</i>	21
<i>Vision</i>	22
<i>Effektivitet</i>	22
6 Diskussion	24
6.1 Resultatdiskussion	24
<i>Vikten av kommunikation</i>	25
<i>Relationer</i>	25
<i>Ett mångsidigt arbete</i>	26
<i>Individen i fokus</i>	27
<i>Vision</i>	28
<i>Effektivitet</i>	29
6.2 Metoddiskussion	30
6.3 Slutsatser	32
6.4 Framtida forskning	33
7 Slutord	34
Referenslista	35
Bilaga 1	38
Bilaga 2	40
Bilaga 3	42

1 Inledning

Under vår utbildning har begreppen rehabilitering och samverkan varit ständigt återkommande inslag. Vi har i utbildningen fått lära oss att det finns olika faktorer som kan påverka rehabilitering och dess resultat. God samverkan mellan de aktörer som är involverade i en rehabiliteringsprocess kan t. ex. leda till goda resultat på individnivå (Kärrholm, J., Ekholm, K., Ekholm, J., Bergroth, A., Schüldt Ekholm, K., 2008; Jakobsson, B., Bergroth, A., Schüldt, K., Ekholm, J., 2005).

Inom rehabilitering förekommer begreppet samverkan ofta, men även begreppen samarbete och samordning. Samarbete syftar till att myndigheter arbetar tillsammans och samordning syftar till att de inblandade myndigheterna kan arbeta mer resurseffektivt (Vahlne Westerhäll, L., Bergroth, A., Ekholm, J., 2009). Samordning är alltså ett strukturellt begrepp som visar på olika system vars mål är att främja organisationer och resursutnyttjande på ett bättre sätt, något som kan handla om t. ex. koordinera ekonomi, administration och lokaler (SOU 1995:142).

I samband med momentet för tillämpade studier under termin 4 i utbildningen kom vi genom ett samordningsförbund i kontakt med myndighetssamverkan. Tidigare i utbildningen har vi även blivit introducerade till den lag som styr och påverkar samordningsförbund och deras verksamheter. Med tanke på att vi båda är intresserade av just myndighetssamverkan och finansiell samordning blev det för oss ett naturligt val att titta närmare på samordnarens roll. Vi ansåg att det var viktigt att visa på de erfarenheter som samordnare får på lokal nivå för att få en förståelse och kunskap om hur arbetsrollen ser ut. Vi har valt att fokusera på såväl de möjligheter som de hinder som samordnarna upplever att det finns för samverkan och finansiell samordning.

2 Bakgrund

Denna del av uppsatsen ger en presentation och introduktion till de ämnen som vår studie berör.

2.1 Arbetslivsinriktad rehabilitering

”Rehabilitering är ett samlingsbegrepp för åtgärder av medicinsk, social, psykologisk och av arbetslivsinriktad karaktär som syftar till att individen ska återfå sin funktionsförmåga och kunna leva ett normalt liv” (SOU 1996:85)

Enligt Socialstyrelsen ska rehabiliterande insatser bidra till att individer utifrån sina egna förutsättningar ska återfå och/ eller behålla sin funktionsförmåga (SOSFS 2008:20). En rehabiliteringsprocess drivs framåt med utgångspunkten *”att uppnå en förändring i den enskilde klientens livssituation”* (Hörnemalm, 2008, sid. 55). När fokus ligger på förmågan som finns kvar och inte på den förmåga som gått förlorad, kallas det att ha ett rehabiliterande förhållningssätt (SOSFS 2008:20). Arbetslivsinriktad rehabilitering som verksamhetsområde är förhållandevis nytt och syftar till insatser som ska hjälpa individer tillbaka till arbete, efter sjukskrivning och/ eller arbetslöshet (Vahlne Westerhäll et al., 2009, s. 28).

I det svenska välfärdssystemet finns fyra aktörer med ansvar för olika aspekter av individens rehabilitering. Dessa aktörer är: Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommun och landsting (Nationella Rådet, 2013). Denna uppdelning gör rehabiliteringen till en komplex verksamhet där aktörernas olika mål, regelsystem, skilda finansieringskällor och myndighetskulturer kan försvåra samverkan (Axelsson & Bihari Axelsson, 2007, s. 12). Det finns faktorer som kan påverka hur lyckad rehabilitering blir och samverkan har genom forskning visat sig vara en sådan faktor (Kärrholm et al., 2008; Jakobsson et al., 2005). För att en rehabiliteringsprocess ska bli lyckad, framför allt för långtidssjukskrivna, finns ofta ett behov av samlad expertis och god samverkan mellan myndigheter (Andersson, Ahlgren, Axelsson SB, Eriksson, Axelsson R, 2011), men det finns också ett behov av helhetssyn och altruism hos aktörer (Bihari Axelsson & Axelsson, 2009). Lindqvist (2003) påtalar även vikten av att myndigheter har god kunskap och insyn om varandras verksamheter och regelverk.

2.2 Samverkan

"Samverkan är inte ett tillstånd som går att uppnå vid ett givet tillfälle utan en ständigt levande process som varje dag måste erövrats, etableras och ständigt underhållas" (SOU 2000:114)

Samverkan är i grunden en social företeelse, vilken innefattar möten, interaktion och kommunikation mellan människor (Lindberg, 2009, s. 11). Inom arbetslivsinriktad rehabilitering handlar samverkan ofta om när två eller flera organisationer arbetar tillsammans mot gemensamt uppsatta mål (Danermark & Kullberg, 1999, s. 13; SOU 1995:142 s. 31). Det kan handla om att så komplexa situationer/ processer uppkommit att behovet av att organisationer tar hjälp av varandras expertis är nödvändig för att lösa problemen (Lindberg, 2009, s. 51). Samverkan har vuxit sig starkare i samhället och det märks även inom området för arbetslivsinriktad rehabilitering, i vilken samverkan till och med har kommit att kallats för *"välfärdsstatens nya arbetsform"* (Danermark & Kullberg, 1999). Att samverkan krävs för att verksamheter ska vara framgångsrika är en åsikt som Lindberg (2009, s. 29) också framfört. Samverkan har kommit att bli ett viktigt inslag i rehabiliteringsprocessen och avgörande för att uppnå en kvalitetssäker och effektiv sjukskrivningsprocess (Försäkringskassan, 2013). Studier har visat att det framför allt är tidig samverkan i rehabiliteringsprocessen som kan ha betydande effekt, för att hålla nere sjukskrivningens längd (SKL, 2012).

Orsakerna till varför aktörer/ myndigheter samverkar inom frågor som berör rehabilitering kan dock vara många och av skiftande karaktär, men två av de kanske viktigaste orsakerna är: tanken om effektivisering kring individen men även att förhindra rundgång av individer hos olika aktörer/ myndigheter (Vahlne Westerhäll et al., s. 131). På individnivå kan samverkan mellan myndigheter leda till färre sjukdagar för individen och på samhällsnivå kan det innebära vinster i form av att färre individer får offentligt försörjningsstöd (Försäkringskassan, 2013).

Samverkan handlar om att parterna har långsiktiga mål där de försöker eftersträva förbättrade relationer till varandra med fokus på hur fördelning av ansvar och resurser ska ske (Hörnemalm, 2008, sid. 54). Lindberg (2009, s. 29) menar att detta växande behov av myndighetssamverkan kan ses som ett arbetssätt för att möta omvärldens krav. Myndighetssamverkan kan organiseras på många olika sätt och kan även skifta stort i omfattning, längd och målgrupp (Danermark & Kullberg, 1999), vilket även bekräftas i den internationella litteraturöversikt som Andersson et al. gjort (2011). Redan 2005 skrev

Kärrholm, J., Ekholm, K., Jakobsson, B., Ekholm, J., Bergroth, A., Schüldt, K. (2005) och Jakobsson et al. (2005) att bland de samverkansmodeller som fanns har de modeller av ett mer omfattande och strukturerat slag, med återkommande möten och planering över längre tid uppvisat goda resultat. Vanligaste formen för samverkan är enligt Bihari Axelsson et al. (2009) den som sker genom multidisciplinära team (Axelsson & Bihari Axelsson, 2007).

2.3 Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet

Samordning är när olika aktörer, organisationer samordnar (sammanför) och koordinerar sina insatser (Lindberg, 2009, s. 11). Finansiell samordning syftar till en koordinering av en gemensam budget, i vilken aktörerna bidrar med lika stora delar, och är en av de mer komplexa formerna för samverkan som finns (Andersson et al., 2011). Förhoppningen är att finansiell samordning kan leda till kvalitativt bättre verksamheter, något som i sin tur kan leda till minskade kostnader för samhället (SOSFS 2008:20). Den ekonomiska aspekten, alltså förhoppningen om lönsamhet på flera nivåer är ett starkt argument för finansiell samordning (Lindberg, 2009, s. 41).

I Sverige har sedan början av 1990-talet gjorts flera försök till att utveckla samverkan och finansiell samordning inom området för arbetslivsinriktad rehabilitering (Olsson, 2003, s. 33-34). Syftet med dessa försöksverksamheter har varit att försöka förbättra samarbetet mellan olika organisationer och aktörer, samt att motverka eventuella samordningsproblem (Vahlne Westerhäll et al., 2009, s. 139). Finsam, finansiell samordning, var en försöksverksamhet som pågick mellan 1993 och 1997 och syftade till att utveckla finansiell samordning mellan sjukförsäkringen och hälso- och sjukvården (ibid., s. 140). Finsam i den form som fanns på 1990-talet, möjliggjorde att de lokala aktörerna bättre förstod varandras roller och verksamheter, vilket i sin tur ledde till identifiering av gemensamma intressen (Hultberg, E-L., Glendinning C., Allebeck P., Lönnroth, K., 2005). Utvärdering visade även att finsam förbättrade samarbetet mellan aktörerna inom rehabiliteringsområdet (Vahlne Westerhäll et al., 2009, s. 140).

2.4 Finsam-lagen

Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser trädde i kraft 1 januari 2004 och kom till för att man önskade finna en struktur som kunde möjliggöra ett effektivare arbetssätt mellan myndigheter, vilket i sin tur kunde leda till bättre resultat på individnivå

(Prop. 2002/03:132). Ett annat viktigt syfte var att utveckla en struktur som skulle förhindra att individer hamnar i en gråzon där de skickas mellan olika aktörer utan synbar effekt (ibid.). Finsam-lagen möjliggör att myndigheter kan samverka om rehabilitering och göra gemensamma satsningar utifrån det lokala behovet (Statskontoret, 2005).

Finsam-lagen är en ramlag vilken möjliggör en frivillig form av samverkan (Försäkringskassan, 2013). Finsam-lagen möjliggör inte bara en struktur för hur samverkan mellan de fyra största rehabiliteringsaktörerna: Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, landsting och kommun kan organiseras, utan innebär även en struktur för en frivillig finansiell samordning mellan dessa aktörer (Nationella Rådet, 2013). Genom samordning ville man att en effektivare resursanvändning skulle möjliggöras (Statskontoret, 2005). Finansiering genom den formen som finsam-lagen möjliggör, sker genom att *"parterna ska bidra till samordningsförbundets budget med bestämda andelar"* (SFS 2003:1210, 5§). Det innebär även att Försäkringskassan ska stå för hela statens andel (Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen), vilken är hälften av budgetens storlek (ibid.).

Målgruppen som fanns i åtanke vid bildandet av finsam-lagen var personer med behov av samordnade insatser från flera rehabiliteringsaktörer, en målgrupp som stod långt ifrån arbetsmarknaden (ibid., 2§; Statskontoret, 2005). Denna målgrupp nämndes redan 1996 i utredningen *"Egon Jönsson"* (SOU 1996:85) i vilken en kartläggning av samverkansprojekt i Sverige visar att målgruppen ofta hade komplexa problem och behövde stöd från flera huvudmän samtidigt. Anne-Marie Begler beskriver i SOU-rapporten *"Unga som varken arbetar eller studerar – statistik, stöd och samverkan"* (SOU 2013:74) att en målgrupp som samordningsförbund och den finansiella samordningen med stöd av finsam-lagen förslagsvis ska stödja långsiktigt i framtiden är målgruppen *"unga som varken arbetar eller studerar"*. Enligt finsam-lagen ska insatser koordineras i ett specifikt förbund (SFS 2003:1210, 4§).

2.5 Samordningsförbund

Enligt 4§ i *Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser*, ska verksamhet med finansiell samordning bedrivas *"..av ett för detta ändamål särskilt bildat samordningsförbund i vilket de samverkande parterna är medlemmar"*.

I Sverige finns det idag 83 samordningsförbund, fördelade över 225 kommuner (Nationella Rådet, 2014). Samordningsförbunden ägs av de fyra samverkande parterna:

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommunen och landstinget (SFS 2003:1210, 3§) och är en egen juridisk person i vilken kommun och stat kan samverka (Nationella Rådet, 2013). I varje samordningsförbund arbetar oftast endast en ansvarig tjänsteman, vilken kan ha titeln förbundschef eller samordnare (NNS, 2013). Varje samordningsförbund leds av en styrelse (i vilken representanter för de olika myndigheterna samt förtroendevalda politiker ingår) som tar beslut om förbundets mål och riktlinjer, som t. ex. vilka finansiella satsningar som ska göras (Försäkringskassan, 2013).

Bild 1: Samordningsförbund och dess aktörer.

Samordningsförbundens roll är enligt finsam-lagen att besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen och stödja samverkan mellan parterna; de får däremot inte ägna sig åt myndighetsutövning gentemot enskilda personer (SFS 2003:1210, 7§, 2 st.).

Samordningsförbundets uppgift är även att se till att uppföljningar och utvärderingar av förbundets finansierade insatser genomförs (ibid., 7§, p. 5). Tjänstemän anställda i samordningsförbund har även som uppdrag att identifiera förbättringsmöjligheter inom den samordnade rehabiliteringen (ibid., 7§).

De insatser som finansieras genom samordningsförbunden i Sverige kan ses som ett komplement till myndigheternas ordinarie verksamheter (Försäkringskassan, 2013). Insatserna som finansieras genom samordningsförbund kan delas in i antingen

individinriktade eller strukturinriktade insatser. Under 2013 finansierade förbunden främst individriktade insatser (ibid.). Det innebär att förbunden till största delen finansierar rehabiliteringsinsatser som vänder sig till individer men att de även finansierar insatser för att förbättra strukturen för samverkan (ibid.). Lokalt pågår diskussion om att starta förbund där sådana ännu inte finns, men även att se över om samordningsförbund kan gå samman och täcka flera kommuner (Nationella Rådet, 2013).

2.6 Främjande och hindrande faktorer för samverkan

Det finns faktorer som har en främjande alternativt hindrande effekt på samverkan (Andersson et al., 2011). Hinder eller barriär är synonyma för samma begrepp och syftar bl. a. till något som hämmar en verksamhet (Sjögren, P. & Györki, I., 2010) medan främjande faktorer syftar till någonting som i stället gynnar, hjälper och/ eller underlättar (ibid.). Att utveckla samverkan mellan välfärdssamhällets olika aktörer är och har varit en utmaning som bl. a. består i att det finns skillnader mellan aktörerna (av bl. a. strukturell och kulturell art) som kan uppfattas och upplevas som hinder (Hultberg et al., 2005). Vad det gäller hinder och möjligheter för samverkan menar Andersson et al. (2011) att det ofta är två sidor av samma mynt.

Redan i mitten på 1990-talet kom ett delbetänkande, SOU 1995:142, där syftet bl. a. var att underlätta försök med nya samverkansformer mellan myndigheter och organisationer. Delbetänkandets uppdrag var att förstå hur hinder för ökad samverkan kunde undanröjas (SOU 1995:142). De förslag delbetänkande lade fram var t. ex.: individen i centrum (ibid., s. 77) och fokus på den enskilda människans behov, inte systemens (ibid., s. 83). De hinder för samverkan som framkom i delbetänkandet var juridiska, ekonomiska, organisatoriska och kulturella (ibid., s. 48).

Nationella Rådet har gett ut skriften ”*Handbok för finansiell samordning*” (2013), i vilken inte bara en beskrivning finns om hur den finansiella samordningen praktiskt kan bedrivas utan även vilka faktorer som kan vara avgörande för hur framgångsrik samverkan blir. Ett par av dessa faktorer är:

- gemensamt ansvar för att stödja samverkan,
- vikten av att aktörerna tar till sig av den kunskap som utvecklas i samverkan,
- identifiering av hinder för samverkan samt
- att ta tillvara olikheter som finns hos myndigheterna (Nationella Rådet, 2013).

I boken ”*Samverkan – Välfärdsstatens nya arbetsform*” (Danermark & Kullberg 1999) beskrivs faktorer som kan påverka samverkan. Författarna refererar till Westrin (1986) som påtalade att det kunde handla om: vagt formulerade målsättningar och olika ekonomiska intressen hos myndigheter (ibid., s. 36). Avsaknad av gemensamma mål och olika syn på vad samordningsförbundens medel ska användas till kan även det vara ett hinder (Socialstyrelsen, 2008; Ståhl, 2010). Starkt egenintresse hos myndigheterna, att aktörerna har olika uppdrag kan även det bidra till att det är svårt för aktörerna att få till god samverkan, vilket innebär att det kan ha en hindrande effekt på samverkan (Wihlman, U., Stålsby Lundborg, C., Axelsson, R., Holmström, I., 2008; Nationella Rådet, 2013).

2.7 Tidigare forskning

Danermark et al. beskrev 1999 att myndigheters renodling och olika regelverk skulle kunna leda till problematik, något som även i senare studier betonats och bekräftats av Andersson et al. (2011) och Wihlman et al. (2008). För att övervinna de hinder som finns inom samverkan måste vi ha individen och individens behov som utgångspunkt menar Wihlman et al. (2008). Det är även av stor vikt med grundläggande insikt hos de olika aktörerna gällande varandras ”*lagmässiga, kunskapsmässiga och organisatoriska förutsättningar för att samverka*” (Danermark & Kullberg, 1999, s. 167), något som även Lindqvist (2003) betonar. Även om det har visat sig att olika myndigheter kan samarbeta och samverka, så påverkar myndigheternas olika mål med sina verksamheter om de är villiga att finansiera något långsiktigt menar Ståhl (2010). Han menar även att brist på sådan vilja kan vara ett hinder för samordningsförbund och dess verksamhet, men om god vilja finns kan det ha en främjande verkan (ibid.). Ståhl et al. (2009) menar att en förutsättning för god samverkan är att myndigheterna har ett genuint intresse i att vilja delta vilket även förutsätter att det finns förtroende mellan aktörerna.

Enligt Lindqvist (2003) har myndigheter haft svårt att själva klara av att utreda sjukdom och arbetsförmåga hos individer med komplexa problem, vilket ligger till grund för det gränsöverstigande arbete som skett inom arbetslivsinriktad rehabilitering. En av de grundläggande orsakerna till att behovet av samverkan är så stort idag inom området för arbetslivsinriktad rehabilitering är den renodling som skett mellan huvudaktörerna, vilken inneburit att verksamheter blivit allt mer avgränsade (Lindqvist, 2003). Andersson, J., Löfström, M., Axelsson, S. B., Axelsson, R. (2012) skriver i sin studie att om förbunden lyckas med att få till samverkan mellan de olika myndigheterna kan detta få stor betydelse för

både individer med komplexa problem och för samhället i stort. Flera studier har gjorts med syftet att försöka mäta effekterna av samverkan, både på individ- och samhällsnivå. Kärholm et al. (2008) samt Jakobsson et al. (2005) har i olika studier tittat på just sådana effekter. I den studie Kärholm et al. (2008) gjort, uppmärksammades att samverkan kunde leda till färre sjukdagar för individen samt att vinster kan ses så långt fram som sex år efter att samverkan skett. Jakobsson et al. (2005) visar i sin studie att samverkan i form av multiprofessionella team kan leda till snabbare återgång till arbete för individen.

Hörnemalm (2008, s. 240) menar att i samverkan är det centralt att en struktur finns för hur spridning av kunskap och erfarenheter till de respektive myndigheterna ska ske. Christian Ståhl vid Linköping Universitet skrev i sin avhandling (2010) att den specifika samverkansform som samordningsförbund innebär har en ambition att överbrygga skillnader som finns mellan organisationer (Ståhl, 2010). Han menar dock att man i stället bör synliggöra de organisatoriska skillnaderna som existerar för att på så sätt arbeta fram en struktur som bättre kan främja samverkan (ibid.). Redan 2008 skrev Johan Hörnemalm i sin avhandling att ingen gemensam strategi för hur myndigheterna skulle överbrygga de olikheter som fanns sågs i de studier han gjort (Hörnemalm, 2008, sid. 240). Resultatet i den internationella litteraturstudie gjord av Andersson et al. (2011) visar att det inte finns en optimal samverkansmodell som är användbar överallt, utan flera olika modeller som kan och bör väljas beroende på vilket det specifika syftet med samverkan är.

Forskning om finansiell samordning har bl. a. belysts i Eva-Lisa Hultbergs studier från Göteborgs Universitet. Hultberg, E-L., Lönnroth, K., Allebeck, P. (2002) har i en studie visat att finansiell samordning kan leda till att samverkan mellan aktörer utvecklas. Studien har även visat att vid finansiell samordning kan aktörerna bortse från att fokusera på vem som ska stå för eventuella kostnader, vilket kan få en gynnande effekt på samverkan (ibid.). 2005 gjorde Hultberg et al. en jämförande studie mellan Sverige och England angående ländernas erfarenheter kring finansiell samordning, vilket i båda länder bygger på frivillig basis. I båda länderna ses en potential i att ha en gemensam budget, dock uttrycks även en osäkerhet om hur effektivt det egentligen är med gemensam budget (ibid.). Ståhl (2010) lyfter i sin avhandling fram att internationell och nationell forskning har visat att samverkan mellan de olika välfärdsmyndigheterna spelar en viktig roll för individens möjligheter att återgå i arbete, och att detta globalt ses som något positivt.

Andersson et al. gjorde år 2012 en jämförande studie i vilken de undersökte hur två olika samordningsförbund hade tolkat finsam-lagen och samordningsförbundens uppdrag olika. Skillnaderna som sågs i de olika tolkningarna bestod i att antingen agerade förbundet som en egen oberoende aktör som tog egna initiativ och på så sätt drev arbetet framåt, eller så tog förbundet rollen som en samverkansarena i vilken medlemmarna lyfte idéer som redan hade blivit förankrade i de ordinarie organisationerna. Christian Ståhl (Linköping Universitet) beskrev i sin avhandling från 2010 hur förbundens syn på nyttan med samverkan påverkar engagemanget i samordningsförbundet. Han poängterar även i sin avhandling att studier har visat att den svaga länken inom arbetslivsinriktad rehabilitering är kopplingen till arbetslivet (ibid.).

Myndighetssamverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering har historiskt sett ofta skett i form av tidsbegränsade verksamheter, så som projekt (Lindberg, 2009; Danermark & Kullberg, 1999 s. 36) och som parallell verksamhet till ordinarie verksamheter (Ståhl, C., Svensson, T., Ekberg, K., 2011). Det är vanligt att projekt startas för att pröva nya arbetssätt (Lindberg, 2009) och inom arbetslivsinriktad rehabilitering är syftet med projekt ofta att man önskar främja samverkan mellan myndigheter (Löfström, 2009). Ståhl, C., Svensson, T., Petersson, G., Ekberg, K. (2009) påtalar att det är av stor vikt att strategier finns för hur man ska ta tillvara de eventuella positiva effekter som samverkan genererar. Kritik mot projektformen som arbetsmetod kan även ses av det slag som beskrivs i Ståhls avhandling "*In Cooperation We Trust - Interorganizational Cooperation in Return-to-Work and Labour Market Reintegration*" (2010), att en hållbar samverkansstruktur innebär att aktörerna måste se till sina olika prioriteringar och mål och koordinera dessa i långsiktiga verksamheter, i stället för att bedriva samverkan i projektform. Löfström (2009) och Ståhl et al. (2011) ställer sig kritiska till att projektformen bedrivs som en parallell verksamhet, vilket enligt Löfström (2009) innebär att samverkansprojekt inte lyckas förändra eller påverka strukturen på de ordinarie verksamheterna. Ståhl et al. (2011) menar därför att det är av stor vikt att lokala strategier finns för hur man ska ta tillvara på de positiva effekter som samverkan genererar och att det är viktigt med långsiktighet när man formar och planerar samverkansstrukturer.

Andersson et al. (2011) har funnit att faktorer kopplade till individerna som är del i samverkan, som t. ex. att kommunikativa faktorer är av stor vikt för hur samverkan bedrivs i samordningsförbund. Andersson et al., (2011) och Wihlman et al., (2008) har båda i sina respektive studier sett att hindrande faktorer för samverkan vilka kan kopplas till individnivå

kan vara: brist på kommunikation, brist på tillräcklig dialog med inblandade parter eller brist på engagemang. Även Wihlman et al. (2008) beskriver att hinder kan ses som något som kan vara både relaterat till organisatoriska faktorer och/eller till faktorer som kan kopplas till de personer som arbetar i organisationerna. Axelsson et al. (2009) menar att starkt revirtänkande kan vara en hindrande faktor för samverkan och kan bero på att aktörer känner sig hotade och rädda för att mista kontrollen. Kärrholm et al. (2005) menar att det är just otillräcklig samverkan mellan rehabiliteringsaktörerna som kan påverka individens möjlighet att återgå i arbete.

3 Syfte

Syftet med studien är att undersöka vilka möjligheter och hinder som tjänstemän i samordningsförbund upplever att det finns för samverkan och finansiell samordning.

3.1 Frågeställningar

- Vilka möjligheter finns för en fungerande samverkan i arbetslivsinriktad rehabilitering?
- Vilka möjligheter finns för finansiell samordning?
- Vilka hinder finns för en fungerande samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering?
- Vilka hinder finns inom finansiell samordning?

3.2 Avgränsningar

Av praktiska skäl och av tidsskäl har vi endast haft möjlighet att genomföra sex intervjuer vilket innebär att vi inte har möjlighet att uttala oss om förhållandena vid andra samordningsförbund. Vi hoppas trots detta att genom vårt urval kunna ge en så representativ bild som möjligt av de vanligaste möjligheterna och hindren för samverkan och finansiell samordning som tjänstemän vid samordningsförbund upplever.

4 Metod

Det här kapitlets syfte är att visa hur vi gått till väga i vår undersökning och hur vi fått fram data men även på vilket sätt vi har arbetat med empiri och analys. Kapitlet ger även en inblick i hur vi har gått tillväga för att ha god kvalitet, ha ett etiskt förhållningssätt och vilka utgångspunkter som legat till grund för vår uppsats.

4.1 Vetenskapligt angreppssätt

Björklund & Paulsson (2012) beskriver att det framför allt är studiens syfte som styr huruvida det blir en kvantitativ eller kvalitativ studie. Vårt syfte är att undersöka respondenternas egna upplevelser vilket har påverkat vårt val av metod. Vi ansåg att kvalitativa metoder passade uppsatsens syfte bäst då vi genom att ta del av respondenters upplevelser kan få en djupare förståelse.

I och med det valda syftet att fånga subjektiva upplevelser kom vi att välja en induktiv ansats, vilket innebär att vi utifrån ett empiriskt material söker förståelse och kunskap. Då vi valde att göra studien i ett delvis nytt forskningsområde är vår förhoppning att göra en explorativ studie vilken kan generera grundläggande kunskap enligt Bryman (2011).

4.2 Urval

Vi har använt oss av ett målinriktat urval i kombination av bekvämlighetsurval i vår urvalsprocess. I syftet beskrivs en tydlig bild av vilka personer vi behövde intervjua för att få svar på vår frågeställning och det ligger till grund för hur urvalsprocessen kom att ske.

Vi tog fram en lista på alla samordningsförbund som finns i Sverige, en lista som finns fritt tillgänglig via Nationella Rådets hemsida (Nationella Rådet, 2014). Utifrån den listan gjorde vi ett urval på åtta samordningsförbund. Vi strävade efter att få med samordningsförbund av olika storlek då vi trodde att de har olika förutsättningar för sitt arbete. En inbjudan om att delta i studien skickades ut via mail till de åtta tjänstemän som vi valt ut. Två personer anmälde sig på en gång. Efter fyra dagar skickades en första påminnelse ut, vilken gav oss ytterligare två respondenter. En vecka efter att första gruppen respondenter valts ut gick vi ytterligare en gång igenom listan på samordningsförbund och skickade därefter inbjudan till tre möjliga respondenter. Vi fick då ytterligare två respondenter och hade sammanlagt sex

personer som var villiga att delta i studien. På grund av vissa omständigheter gjordes en intervju via Skype, resterande fem gjordes genom fysisk träff.

4.3 Datainsamling

Den metod vi valt för att samla in data blev kvalitativ intervju.

Den kvalitativa intervjun

Bland de kvalitativa metoderna föll valet för oss på semistrukturerade intervjuer med en i förväg utarbetad intervjuguide, då denna metod var den som passade vårt syfte bäst. Enligt Bryman (2011) ges respondenten i en semistrukturerad intervju möjlighet att själv reflektera och utveckla sitt svar vilket vi såg skulle passa vårt syfte. Semistrukturerad intervju kan innebära att respondenterna kan ge oss information på sådant som inte täcktes in av våra frågor i intervjuguiden, till skillnad mot om vi hade använt oss av en strukturerad intervju (ibid.; Arne & Svensson, 2011). Valet att använda oss av kvalitativa intervjuer motiverades inte minst genom att vårt syfte med uppsatsen handlar om att öka vår förståelse, snarare än att förklara och jämföra.

Det finns enligt Bryman (2011) belägg för att säga att de bästa intervjuerna blir av om man träffar respondenten rent fysiskt. Vårt mål har därför varit att de flesta av intervjuerna skulle ske genom att träffas fysiskt. På grund av stora geografiska avstånd mellan inte bara oss gruppmedlemmar, utan även avstånd till de tjänstemän vi ville intervjua, försökte vi tidigt hitta alternativa sätt att genomföra intervjuerna på, om så skulle bli aktuellt. De alternativ som vi kunde tänka oss att använda var telefonintervju och/eller intervju via Skype.

Telefonintervjuns fördel är låg kostnad (ibid., s. 208). Skype-intervjuns fördel är att de som deltar i intervjun kan se varandra, men en nackdel är att samtalets kvalitet kan påverkas av internetuppkoppling. En annan nackdel är att detta är ett program som inte alla har.

Alla intervjuerna kom att spelas in efter godkännande från respondenterna, något som möjliggjorde en exakt transkribering inför den kvalitativa innehållsanalys vi senare gjorde.

Vi valde att använda oss av semistrukturerade intervjuer med en i förhand utarbetad och testad intervjuguide. Intervjuguiden bestod av ett dokument med frågor vilka vi delade in i teman, teman som byggde på våra frågeställningar. För att upptäcka eventuella brister i intervjuguiden, i t. ex. frågornas utformning och kvalitet genomförde vi en kvalitetstestning.

Trots att ”pilotstudie” ofta kopplas till kvantitativa metoder enligt Bryman (2011) ansåg vi det var viktigt att försöka göra en motsvarande kvalitetstestning även om vi valt en kvalitativ metod. Vårt tillvägagångssätt vid testningen var att vi valde att presentera frågorna för en samordnare med god erfarenhet av arbete i ett samordningsförbund, för att få feedback på intervjuguidens upplägg och frågornas kvalitet. Vi diskuterade även med samordnaren hur frågorna uppfattades. Av etiska skäl genomförde vi inte en intervju med denna person, utan diskuterade endast frågornas kvalitet. Samordnaren gav oss bra feedback vad gäller intervjuguiden, men upplyste oss om att vissa begrepp kan komma att uppfattas olika. Vi fann dock att det inte fanns något behov av att ändra intervjuguiden. Med denna insikt beslutade vi att låta respondenterna prata fritt utan att först definiera begrepp. Genom att testa intervjuguiden ökas undersökningens trovärdighet enligt Bryman (2011), vilket var vår förhoppning. Under förloppet för bokning av intervjuerna kom förfrågan från några av respondenterna om att få intervjuguiden mailad till sig innan intervjun. Då vi beslutade att skicka intervjuguiden enligt deras önskan bestämde vi även att vi skulle skicka till dem som inte begärt det.

En brist med intervjun kan vara den så kallade intervjuareffekten, alltså den effekt som personen som intervjuar kan ha på respondenten (ibid., sid. 229). Genom att i förväg tänka på detta samt under intervjun tänka på hur vi betedde oss och hur vi ställde våra frågor försökte vi att undvika en alltför stor påverkan från vår sida. Vi försökte även att inta en aktiv lyssnarroll, för att vara koncentrerade på respondentens svar och vart det kunde leda intervjun.

4.4 Dataanalys

Vi har använt oss av en kvalitativ innehållsanalys enligt Graneheims & Lundmans (2004) modell när vi har analyserat intervjuerna. Först har vi transkriberat intervjuerna, vilket innebär att vi ord för ord skrivit ut hela intervjun. Genom att vi därefter strukturerat arbetat oss igenom all transkriberad text med en textnära analys har meningsbärande enhet, kondenserad text, koder, underkategorier och kategorier arbetats fram. Vi har enligt Graneheim & Lundman (2004) gjort analysen på en manifest nivå. Direkt efter att första intervjun genomförts skedde transkribering av intervjun och analysprocessen påbörjades.

Meningsbärande enhet	Kondenserad mening	Kod	Under-kategori	Kategori
Så det är skakigt lite i samordningsvärlden just nu. Frågan är har vi lyckats visa att det fungerar bra? Har samordningsvärlden lyckats presentera resultat och visa till lagstiftningen, för det rapporteringssystem som förs upp på nationell nivå idag, SUS, det är ju svårt att få in rättvisa resultat. För vad räknas som ett resultat? Det är ett jättehinder att mjuka värden inte går att läsas av.	Samverkan fungerar bra, men svårt att visa det i rapporteringssystemen som finns, eftersom mjuka värden inte kommer in.	Mjuka värden räknas ej	Att utvärdera arbetet	Effektivitet
Sen också bristen på tillgänglighet. Det finns ju någon dröm om ett telefonnummer och nån som alltid svarar. Så tillgänglighet, den frustrationen är ett hinder. Nu så behöver vi samverka, nu jäklar, nu.. du vet man kraftsamlar och så får man inte tag i en människa. Man ringer till fk och man måste gå via växeln i Östersund, man får inte tag på en person på en vecka. alltså då, då tappar man allt.	Tillgänglighet är en brist, när man inte får tag på rätt person då tappar man lusten till att samverka.	Otillgänglighet ett problem	Närhet till varandra	Relationer
Så det är ju mycket sånt här arrangera konferenser, work shops, frukostmöten, möten över huvudtaget. Man tuttar ihop folk mycket gör jag och initierar till ett möte av olika slag som för att det förhoppningsvis ska ske en förändring inom samverkan så det blir bättre.	Arrangerar många olika evenemang och möten för att förbättra samverkan	Dialog	Arrangera möten	Vikten av kommunikation

Tabell 1: Exempel på analys av transkriberat material.

4.5 Etiska ställningstaganden

Under hela processen med uppsatsen har vi strävat efter att följa de etiska riktlinjer och rekommendationer som finns, vi har därför använt oss av Vetenskapsrådet (2002) och Bryman (2011) som stöd i processen. Studien har genomförts enligt det grundläggande individskyddskravet och dess fyra allmänna huvudkrav, vilka är:

1. *Informationskravet*; Genom att respondenterna fick information om studiens syfte och vad deras medverkan skulle innebära uppfylldes kravet om informerat samtycke. Inbjudan att delta i vår studie skickades ut via mail, i vilket bakgrunden, uppsatsens syfte, valda metoder och villkoren för att delta beskrevs, vilket vi även beskrev i början av varje intervju.
2. *Samtyckeskravet*; Genom att respondenterna informerades om att deltagandet skedde frivilligt och att de när som helst kunde avbryta sitt deltagande i studien utan att behöva ge någon förklaring och att vi vid intervjuens början frågade om vi fick spela in intervjun, uppfylldes samtyckeskravet. Vi frågade även var och en efter genomförd intervju, om vi fick kontakta dem om vi önskade komplettera någon fråga eller om det var något vi inte uppfattat.
3. *Konfidentialitetskravet*; Genom att inte ha med några personuppgifter eller nämna några geografiska platser har vi på så sätt avidentifierat respondenterna, vilket är av stor vikt enligt konfidentialitetskravet.
4. *Nyttjandekravet*; Genom att inte använda insamlad data från studien till annat än just denna uppsats anser vi att även nyttjandekravet är uppfyllt.

Under arbetet uppstod situationer då vi fick ta beslut enligt etiska riktlinjer. Dessa var:

- 1) När inbjudan till studien skulle skickas ut valde vi tidigt bort ett område i vilket en av oss genom arbete träffat flera av de som skulle kunna passa för studien.
- 2) När vi skulle kvalitetstesta intervjuguiden var vår tanke att göra en ”pilotstudie” med en samordnare och om inga ändringar av frågorna gjordes, skulle intervjun få ingå i studien. Men på grund av att vi hade vissa problem med att få in tillräckligt antal respondenter till studien valde vi i stället att endast diskutera frågornas kvalitet utan att genomföra en intervju med en samordnare som av etiska skäl inte skulle ingå i studien (enligt punkt 1).
- 3) När påminnelser skulle skickas ut till vår första urvalsgrupp, fanns det en respondent som vi valde att inte skicka någon påminnelse till. Detta val grundades på att en annan respondent som tidigt tackat ja hade frågat hur vi skulle garantera att personens identitet inte röjdes. Då vi såg att respondenterna fanns i varandras geografiska närhet tog vi beslutet att inte skicka någon påminnelse till den respondent som inte svarat.

4.6 Källor

Det har varit viktigt för oss att tidigt i processen för uppsatsen sätta oss in i området som vi undersöker. Vi började denna process genom att först läsa den kurslitteratur som nämner samverkan och finansiell samordning, vilket bl. a. har varit ”*Rehabiliteringsvetenskap*” (Vahlne Westerhäll et al., 2009) samt ”*Arbetsmiljörätt och rehabilitering*” (Günzel, M. & Zanderin, L., 2012). Efter det gjorde vi flera sökningar via internet på: samordningsförbund, finansiell samordning, finsam, samverkan, myndighetssamverkan. Med ett källkritiskt förhållningssätt letade vi bl. a. på myndigheters hemsidor efter rapporter, dokument samt utvärderingar som gjorts av finsam (som t. ex. de från Statskontoret och Försäkringskassan). Men den viktigaste källan, förutom respondenterna är den lag som vi ständigt refererar till: *Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser*, vilken finns fritt tillgänglig via internet. Vi gjorde även en litteratursökning via två stadsbiblioteks databaser samt skolbibliotekets databas (Primo) efter lämplig litteratur. Vid dessa sökningar hade vi våra nyckelord och uppsatsens syfte i åtanke. Vid sökning efter lämpliga vetenskapliga artiklar använde vi oss databaser som är tillgängliga via skolan: Primo, PubMed, SveMed och LIBRIS.

De MeSH-termer vi använt oss utav vid sökning av artiklar är: "return-to-work", "vocational rehabilitation", "cooperative behavior", "barriers", "collaboration" i kombination med "Sweden". Vi hittade även genom våra utvalda vetenskapliga artiklars referenslista andra

artiklar som passade in på vårt kriterium. Deras referenslista har gett oss ytterligare tips om intressanta referenser. När vetenskapliga artiklar valts ut av oss på sådant sätt har vi kontrollerat tidsintervall och innehåll. Kriterium för urvalet har varit att artiklarna skulle vara *peer reviewed*, finnas på svenska eller engelska. Både kvalitativa och kvantitativa studier inkluderades och tidsintervallet för sökningen av vetenskapliga artiklar har varit mellan åren 2002 och 2013.

4.7 Förförståelse

Vi som skriver denna uppsats har olika förförståelse. Här beskrivs hur vi fått vår förförståelse och senare i uppsatsen, under resultatdiskussion, beskriver vi hur den kan ha påverkat vår analys. En av oss har sju års arbetslivserfarenhet från Försäkringskassan och två års erfarenhet från Arbetsförmedling, vilket inneburit erfarenhet och kunskap om myndighetsarbete samt myndighetssamverkan. Hon har även viss kunskap av den tidigare versionen av finsam.

Den andra av oss har arbetat 13 år inom Hälso- och sjukvården (11 år på ett närsjukhus och två år på en privat klinik). Hon har även under utbildningen kommit i kontakt med ett samordningsförbund genom tillämpade studier i termin fyra samt har även tjänstgjort fyra månader på ett samordningsförbund. Hennes erfarenhet innebär kunskap och förståelse för landstinget, vilken är en av aktörerna i finsam, men även viss kunskap om samordningsförbund, myndighetssamverkan och finansiell samordning.

4.8 Loggbok

Löpande under tiden för uppsatsarbetet har vi använt oss av loggbok. Bryman (2011, s. 236) beskriver att loggboken kan användas av forskare för att skapa ordning i sitt arbete. Loggbok möjliggör för oss att på samlad plats skriva ner beslut vi tagit under uppsatsens gång, men även specifika tankar som t. ex. intervjuerna väckt hos oss. Vi hoppas att genom att vi använt oss av loggbok öka trovärdigheten i de resultat vi senare kommer att presentera. Bristande transparens, alltså svårigheter med att se och förstå vilka beslut som tagits är kritik som kvalitativa forskare tidigare har fått (ibid.). Med det i åtanke ville vi samla våra erfarenheter och tankar på ett ställe samt även där skriva vad de har kommit att innebära för uppsatsen. För sammanfattning av förd loggbok, se bilaga 3.

5 Resultat

Här redovisas det resultat med de sex kategorier vi fått fram efter analys av de intervjuer vi genomfört.

5.1 Intervjustudie

De kategorier vi fann var följande: vikten av kommunikation, relationer, ett mångsidigt arbete, individen i fokus, vision, effektivitet.

Vikten av kommunikation

Alla respondenter har i intervjuerna uttryckt att arbetet som tjänsteman i ett samordningsförbund innebär att kommunicera och föra dialog med många olika människor, på olika nivåer. De berättar att samtalet är en viktig faktor för att få till stånd samverkan mellan myndigheter och det är även en påverkande faktor i att behålla god samverkan. Respondenterna beskriver att de regelbundet samtalar med de som sitter i styrelsen, med olika verksamhetschefer, politiker men även med de som arbetar mer praktiskt med rehabilitering, personal som i det dagliga arbetet möter deltagare.

Att arrangera möten och olika arrangemang är en stor arbetsuppgift för tjänstemännen, genom att arrangera olika möten, så som work shops, frukostföreläsningar etc. vill de skapa möjligheter för personer att träffas fysiskt, då det ser att en sådan träff ofta är en god start för aktörerna att inleda samarbete och samverkan. Genom att arrangera olika platser där möten kan ske kan de påverka hur samverkan kan komma att ske. *".. initierar till ett möte av olika slag som för att det förhoppningsvis ska ske en förändring inom samverkan så det blir bättre."* Flera av respondenterna uttrycker en glädje över att när arrangemangen och mötena blir lyckade, då har de lyckats och de kan vara extra nöjda med sitt arbete *"... då folk börjar ta fram sina almanackor och börjar boka in möten - my work is done! Då, då är det en bra dag. För då blir det samverkan på riktigt på eget initiativ."* Respondenterna berättar att de har en viktig roll i den inledande fasen av samverkan och just i denna fas spelar samtalet en mycket stor roll. De uttrycker även alla, att utan kommunikation går det inte att samverka.

Respondenterna nämner också att det är just denna inledande fas som är bland det bästa med arbetet. Genom samtal och dialog förmedlar även tjänstemännen i samordningsförbunden ett processtöd för de personer, t. ex. projektledare, som arbetar i förbundets verksamheter. Stöd

ges genom samtal och andra former av kommunikation och är också några av tjänstemännens viktigare arbetsuppgifter. *"Vi är ju som myndighetsgemensamma konsultservice som finns där som ger stöd, som hjälper till att utveckla samverkan."* Respondenter uttrycker alla på olika sätt att om inte kommunikationen sker på ett tillfredställande sätt och man inte får till möten där myndigheterna ska träffas och samtala med varandra, så kan det bli en hindrande faktor för samverkan. Det kan t. ex. handla om när samtalen inte leder till något konstruktivt. *"Men det handlar om när samtal inte leder fram till något. När vi ältar eller när vi snackar skit eller när vi inte har fokus på dem vi är till för."*

Relationer

I intervjuerna presenteras en enad bild. Myndighetssamverkan och arbetet som tjänsteman i samordningsförbund handlar om relationer, att skapa och underhålla relationer.

Respondenterna påtalar alla att det är viktigt att alla som ska ingå i ett samarbete eller i samverkan måste ha rätt vilja från start, viljan till att verkligen vilja arbeta tillsammans. *"...sen måste det finnas en vilja såklart. För finns inte viljan till samarbete då spelar det ingen roll."* Respondenterna uttrycker även att deras roll handlar om att vara till stöd för myndigheterna, så att de kan utveckla goda relationer till varandra. Tjänstemännen jobbar alla på olika vis, ofta beroende på storleken på deras förbund med att stärka relationer. Flera av respondenterna uttrycker att vid arbete med samverkan är det av största vikt att alla aktörer som ingår har förtroende för varandra, och att ett sådant förtroende är grundläggande för hur relationerna kommer att utvecklas. *"Den viktigaste faktorn för samverkan är tillit. Där man har hög tillit där når vi bra resultat. Oavsett vilka metoder arbetssätt som finns."* Respondenterna menar att förtroende för varandras, kan vara en främjande faktor för samverkan. Flera av respondenterna uttrycker därför att förtroende är ytterst viktigt och om det saknas är det svårt att få till bra samverkan. *"Men har man en ledningsgrupp där individerna inte tycker om varandra då är det nästan omöjligt, då är det jättesvårt."*

Tjänstemännen i samordningsförbunden har stor kunskap i att samverka, utveckla relationer och bygga nätverk. De är specialister på det området enligt dem själva. Deras uppgift är att se samverkansmöjligheter och se till att det fungerar bra vid utvecklingen av att skapa goda relationer mellan samverkansparterna. Dock uttrycker flera behovet av ett fortsatt arbete i hur arbetet kring att bygga relationer kan utvecklas ytterligare. *"Så jag skulle vilja se mycket mer arbete där vi blir mer klarsynta eller medvetna om vad det är som behövs för att vi ska utveckla tillit t. ex., eller relationer."*

I intervjuerna har det även kommit fram att närhet spelar en stor roll för samverkan och utvecklandet av goda relationer. Närhet menar respondenterna kan främja samverkan och kan vara något som underlättar processer. Finns en närhet, så blir ofta beslutsvägar kortare och beslut kan tas snabbare. Närheten kan handla om att myndigheter sitter under samma tak men kan också handla om att aktörer känner en närhet till de som ingår i samverkan. Ett par av respondenterna har uttryckt att känslan av närhet kan utvecklas genom samverkan, och om en sådan känsla finns är det lättare att ha förståelse för varandras olika uppdrag samt så är det lättare att utveckla goda relationer till varandra. Respondenterna uttrycker alla att ibland är det svårt att få tag i rätt person, och då blir avståndet ett hinder för samverkan. Däremot har man rätt namn och nummer uppfattas närheten påverka positivt. *"Så personkännedomen och vägen in till varandra är jätteviktig."*

Ett mångsidigt arbete

Respondenterna har alla uttryckt hur deras arbetsroll berör många olika kompetensområden, att kunna lite om mycket är en fördel om man arbetar som tjänsteman i ett samordningsförbund. *"Så jag har en ganska bred erfarenhet och ja man skulle kunna säga att jag är generalist. Jag kan lite om mycket. Och det har varit en bra erfarenhet i det här."*

Respondenterna uttrycker också att arbetet är komplext och ibland även svårt. Svårigheten kan innebära att tjänstemännen behöver förstå olika organisationers struktur, vilka regelverk myndigheterna styrs av och de olika kulturer som råder i organisationerna. *"Du måste kunna sätta dig in i ganska mycket underlag, från alla myndigheter, regeringsuppdrag, du måste kunna förstå lagtexter."* Alla respondenter har även uttryckt att arbetet innebär ett stort mandat och ett stort ansvar, samt att de har stor frihet i att själv bestämma hur de löser uppgifterna och hur de kan främja att samverkan sker på bästa möjliga sätt. Vidare lyfter de fram att ansvaret och friheten med arbetet i förbunden är något positivt samt att det är i det som styrkan med arbetet sitter. En av arbetsuppgifterna som tjänstemännen har, innebär att leda styrelsen i förbundet, att lyfta och förbereda frågor samt även se till att beslut som styrelsen tar blir genomförda. *"Bereder ärenden, gör dragningarna inför styrelsen, genomför det tillsammans med parterna. Den som håller i hop det kan man säga."*

Respondenterna berättar att arbetet innebär att de behöver vara flexibla för att klara av arbetet, och förutom att alla i förväg planerade arbetsuppgifter ska klaras av, ställs det även krav på att lösa alla "nya bollar" som ständigt kommer in. Svårigheten i att planera sitt arbete är något

som flera av respondenterna lyfter fram samt att alla myndigheterna styrs av olika lagar och styrdokument. Flera respondenter uttrycker även att det känns som att styrdokumentet ständigt förändras. Svårigheten med arbetet kan vara att tjänstemännen ofta arbetar själva och inte har någon som de kan rådfråga och att de inte ha någon chef som tydligt säger vad som ska göras. *"Det är svårt att för mig själv klara av att känna att nu räcker det nu kan jag känna mig stolt och nöjd med jobbet jag har gjort."* Flera av respondenter har även uttryckt att i arbetsrollen ingår även omvärldsbevakning och att de ska försöka att följa med i vad som sker kring samverkan, finsam samordningsförbund, både regionalt och nationellt. Flera respondenter uttrycker att denna del av arbetet är rolig, men att det är svårt att hålla koll på allt som sker.

Individen i fokus

I intervjuerna har det tydligt påpekats att det är av stor vikt att personer som ska ingå i samverkan behöver ha rätt inställning för att samverkan ska bli lyckad. Kärnan i det handlar enligt respondenterna om att ha individen i fokus, utgå från individens/ målgruppens behov och inte utifrån myndigheternas behov. Om myndigheterna ser mer till sitt eget behov och sin egen vinning, kan individen komma i kläm och resultaten kan komma att utebli. *"Det kan jag se som ett stort hinder, att glömmer vem man jobbar för."* Att ha rätt inställning och ha en helhetssyn handlar, enligt respondenterna, om att se den gemensamma vinsten av att hjälpa individen. Flera av respondenterna uttrycker att förmågan att tänka vi snarare än jag ofta ses vara kopplat till kompetens, och flera av dem menar att ha kunskap om varandras olikheter kan leda till en förmåga att ha rätt inställning vid samverkan.

Respondenterna uttrycker även att den målgrupp de arbetar för har ett behov av att aktörerna går samman och med enade krafter och med enad kompetens hjälper individen. *"Individer som har samordnade, komplexa och omfattande behov kräver ett annat arbetssätt, kräver ett annat förhållningssätt. Och det kräver ett annat tankesätt."* Respondenterna har även uttryckt att de som sitter i förbundens måste ha förmågan att "tänka finsam" när de är på plats, och släppa tanken på den egna myndigheten när de är i förbundet. *"Nu liksom hänger jag av mig kappan i kapprummet för fk, nu är jag liksom finsam."* Flera respondenter uttryckte också att det är fler idag som ser vinster med att samverka, till skillnad från när de påbörjade arbetet med finsam och startade samordningsförbundet.

Vision

Respondenterna uttrycker att de ser tydligt resultat när finsam på optimalt sätt. När samarbetet flyter på och kontakterna finns används finsam-strukturen på ett sätt som främjar och möjliggör att nya idéer omsätts till verklighet. Flera av respondenterna nämner även att den mötesplattform som finsam är och som finns redan väl fungerande, skulle kunna användas till så mycket mer än vad som görs idag. *"Finsam-struktur med den plattformen att faktiskt sitta fyra myndigheter tillsammans kan ju användas mycket mer än vad man gör idag."* Trots att finsam-lagen nu funnits i 10 år känner många av respondenterna att de fortfarande är ganska anonyma. Informationen om vilka de är och vad de arbetar för har inte ännu nått ut överallt. De uttrycker även att de kommer att arbeta mera med att vara ute och prata om finsam i framtiden. Respondenterna nämner alla att de ser att en förändring är på väg att ske, och att i stället för att finansiera verksamheter kommer de att arbeta mer med att påverka strukturer. *"...trenderna är ju liksom att jobba mer och mer med att förändra strukturer."*

Respondenterna uttrycker även att målgruppen de arbetar troligtvis kommer bli yngre, de säger även att de tror att behovet i framtiden inte kommer att försvinna, snarare att utökas menar respondenterna. Flera av dem tror att flera och flera kommer att behöva ett samordnat stöd i framtiden.

Utveckling sker hela tiden allt eftersom samhället i sig förändras. Möjligheten till att tänka innovativt är stor och är även ett krav för att kunna arbeta med finsam. Just detta, att tänka om och vara självkritisk upplever en del av de inblandade aktörerna är en ganska smärtsam process. För en del är det svårt att inse att de inte har arbetat så effektivt som de skulle önska, eller att erkänna öppet att de inte klarar sitt uppdrag. *"Sen är det ju också så att det är ganska svårt att ibland slå in på nytt och tänka kreativt. Att tänka utanför boxen, ställa saker på ända, tänka hur kan man göra med den här målgruppen"*. Men när de väl kommit förbi den processen, flyter samverkan på bra enligt respondenterna. Flera av respondenterna uttrycker en önskan om att arbeta mer med att göra samverkan till en mer integrerad del i ordinarie verksamheter. *"Jag tror det är eftersträvansvärt att göra det till en mera integrerad del i det ordinarie uppdraget och man kan göra det t. ex. genom att skapa arenor.... I stället för att samverkan är något som ska ske vid sidan."*

Effektivitet

Respondenterna uttrycker alla att det arbete samordningsförbundens ofta är mer resurseffektivt och kan leda till specifika vinster. De säger alla att när samverkan fungerar är

vinsterna många, på så väl individ- och samhällsnivå. *”Jag ser oerhört många fördelar med myndighetssamverkan. Allt ifrån en förenklad process för den enskilde som på så sätt kan få snabbare återgång (...) till enorma socioekonomiska vinster.”* Utanförskap innebär en stor kostnad för samhällen, uttrycker respondenterna. Så alla respondenter uttrycker tydliga fördelar med samverkan, dock uttrycker de alla att om samverkan inte fungerar så uteblir vinsterna. *”Fungerar det bra, då finns det bara fördelar tycker jag. Det är effektivare, det är penningbesparande, det är människorespekterande och det blir rationellare. Men det förutsätter att det fungerar.”* Ju effektivare samverkan, desto snabbare minskar kostnaderna för samhället säger de. Alla respondenter uttrycker behovet av att se långsiktigt vid planering av samverkan. Att samverkan behöver få den tid den behöver för att fungera långsiktigt, det är alla tjänstemännen överens om. Respondenterna uttrycker även att ju stabilare samverkansformerna är, desto större är chanserna att de blir hållbara över tid. Alla respondenterna uttrycker att de mer och mer har gått från projektverksamhet och i stället önskar arbeta med mera långsiktiga lösningar *”...då många samordningsförbund slutat med projektverksamhet mer eller mindre och sen börjat bygga upp mera fasta strukturer som blir hållbarare över tid.”*

Avsaknad av enhetliga utvärderingsinstrument påtalas av flera respondenter. Statistik är lätt att utvärdera men osäkerheten om hur de mjuka resultaten bäst ska kunna påvisas är stor. De uttrycker att det är svårt att ge en komplett bild av hur samverkansarbetet genomförs och hur lyckade resultaten är. Det är en svårt att ge en rättvis bild helt enkelt. *”...det är ju svårt att få in rättvisa resultat. För vad räknas som ett resultat? Det är ett jättehinder att mjuka värden inte går att läsas av.”* Det alla respondenterna nämnde gemensamt var att de önskade en enhetlighet i vad gäller deras titel. Respondenterna gav en bild av att flera olika titlar för tjänstemännens roll fann: samordnare, verkställande tjänsteman eller förbundschef. Flera av respondenterna uttryckte att detta var olyckligt, och att en enhetlighet hade kunnat öka legitimitet och även effekten på deras arbete. Flera av dem nämner att förbundschef är önskvärd titel, då den bäst beskriver vad arbetet och rollen verkligen innebär. Samordnare tyckte en del av respondenterna var förvirrande, då de inte beskrev vad de var samordnare för.

Att finsam-lagen är en ramlag och att uppdraget enligt dem såg ut att tolkas olika i olika förbund såg respondenterna hade både positiva och negativa sidor. Respondenterna beskrev alla att det nu pågår lokalt, regionalt samt nationellt diskussioner om hur uppdraget ska tolkas. Alla respondenterna beskrev årets finsam-konferens som en plats där diskussionen om

uppdraget åter blev aktuell. *"Senast nu när vi hade en nationell konferens i Uppsala så var det väldigt mycket vi pratade om. Vad är egentligen vår roll? Vi står fortfarande och pratar om vad är egentligen vår roll."* Alla respondenterna var eniga om att möjligheten att det lokala behovet styr vilka insatser förbunden ska finansiera, ser det som mycket positivt. Flera av respondenterna talar om den lokala förankring som fänsam bygger på är just styrkan, och det som kan påverka ett effektivare arbetssätt. Flera av respondenterna uttrycker även en önskan om att även i framtiden ska den lokala förankringen och det lokala behovet styra. Ett par av respondenterna uttrycker även en viss oro över att minskade ekonomiska anslag kan leda till att samordningsförbund måste slås samman, och att man då tappar den lokala förankringen.

6 Diskussion

Vårt syfte var att undersöka vilka möjligheter och hinder som tjänstemän i samordningsförbund upplever att det finns för samverkan och finansiell samordning. Trots de svårigheter som uppkom under intervjuerna med att respondenterna talade om begreppen samverkan och finansiell samordning som en enhet, anser vi att vi fått våra frågeställningarna besvarade. Resultatet visar att tjänstemännen spelar en viktig roll i samordningsförbunden för samverkan och finansiell samordning och att de verkar främjande för den samverkan som sker. Tjänstemännen upplever både möjligheter och hinder i sitt arbete, vilka kan härledas till bl.a. struktur, vilja och engagemang. I resultatet ses även att tjänstemännen har en viktig roll i att verka relationsstärkande för myndigheter, men även att de genom sin ofta starka vision kan se nya möjligheter och arbetssätt vilket vi också uppfattat som en styrka.

De i studien framkomna resultaten antyder att det finns stora möjligheter att utvidga en väl fungerande samverkan och på så sätt inkludera fler aktuella målgrupper utifrån den samverkansarena som byggts upp. Detta förutsatt att kommunikationen fungerar bra. Men resultaten antyder också att det finns en del kvar att förbättra vad gäller samordningsförbundens struktur och anonymitet.

6.1 Resultatdiskussion

Vi kommer nedan föra en diskussion kring de kategorier vi fått fram vid analysprocessen.

Vikten av kommunikation

Resultatet i studien visar på en enad bild hos respondenterna. Kommunikation, dialog och möten har alla stor betydelse för myndighetssamverkan och för tjänstemännen i samordningsförbund. God kommunikation ser ut att vara en bidragande faktor till utvecklingen av myndighetssamverkan på lokal nivå, det ser även ut att vara en faktor som påverkar om respondenterna uppskattar sitt arbete. Att brister i kommunikationen mellan aktörer/ myndigheter eller mellan tjänstemän i olika förbund kan få en hindrande effekt på samverkan är tydligt för oss. Vid intervjuerna tyckte vi oss också se att de respondenter som sa att de regelbundet upplever brister i kommunikation även betonade att de upplevde sitt arbete som svårare, jämfört med de som tycker att kommunikationen fungerar bra i förbundet. Ståhl et al. (2011) poängterar att just samverkan mellan myndigheter är till för att bl.a. främja kommunikation. Vi tror även att det kan vara tvärtom ”att kommunikation kan främja samverkan”. Andersson et al. (2011) påpekar att många av de faktorer som kan ses ha en främjande eller hindrande effekt på samverkan är kopplade till just kommunikation. Oavsett vilken form av samverkan som används tror vi att god kommunikation är en förutsättning för att arbetet ska bli lyckat, vilket våra respondenter även har uttryckt. Vi tror även att det är oundvikligt att samtal ibland leder till att barriärer mellan aktörerna uppkommer. Vid intervjuerna med respondenterna fick vi även känslan av att kommunikation ofta är något som förutsätts fungera även om det inte betonas specifikt. Denna känsla stärktes när vi studerade valda vetenskapliga artiklar. Som t.ex. Jakobsson et al. (2005) och Kärrholm et al. (2008) vilka har studerat olika samverkansmodeller där vikten av regelbundna möten har betonats. Då möten är en plats för just kommunikation, tror vi att utan att kommunikation specifikt diskuteras så är det något som förutsätts fungera för att mötena ska vara meningsfulla och ha någon inverkan på samverkan.

Vi kan även se att de svar vi fått av tjänstemännen är av mer övergripande slag. För att se vilka specifika delar av den kommunikation som sker är främjande, respektive hindrande för samverkan behövs studier om kring hur kommunikation sker i samordningsförbund.

Relationer

Vårt resultat visar en tydlig bild av att tjänstemännen i samordningsförbund har en viktig relationsstärkande roll för myndigheterna. Respondenterna har varit eniga om att de genom sitt arbete kan stärka relationer, vilket kan leda till att myndigheterna får bättre förståelse för varandras olikheter. Ståhl et al. (2011) visade i en studie i vilken två olika

samordningsförbund ingått, att deltagarna beskrev att utvecklandet av relationer över organisationsgränser var det som var mest positivt med arbetet. Våra respondenter betonar även de likt Ståhl et al. (2011) att denna del av arbetet är det mest positiva. Det är för oss tydligt att respondenterna uppskattar den sociala delen av arbetet, den som kan kopplas till att stärka relationer. Respondenterna påtalar att om relationer mellan aktörer inte är goda, så kan också det påverka individerna på lång sikt.

För oss har det blivit tydligt under arbetet med uppsatsen och efterhand som intervjuerna gjorts, att samverkan och det arbete som tjänstemännen gör för att främja relationer är en utvecklingsprocess i vilken erfarenhet, förmåga och tidsaspekt, sannolikt alla spelar roll. Vår känsla av att samverkan och relationer är i ständig utveckling stärks av Lindberg (2009) som skriver i sin bok "Samverkan" att "*organisationer måste lära sig att samverka, för att kunna dra fördelar av samverkan*" och att samverkan är inte bara ett sätt att arbeta på utan även är en färdighet som behöver tränas upp. Även i den statliga utredningen SOU 2000:114 beskrivs det att samverkan är en process som ständigt behöver underhållas. Vårt resultat visar att förbunden har funnits olika länge och att tidsaspekten påverkar hur tjänstemännen uppfattar att arbetet går. Vi anser liksom Lindberg (2009) betonat, att tid kan bidra till att personal utvecklar rätt färdigheter, vilket förenklar arbetet.

Andersson et al. (2011) och Lindqvist (2003) har påpekat att myndigheter kommer längre ifrån varandra p.g.a. den specialisering som skett i samhället, något vi tror bidrar till att tjänstemännen upplever att de måste aktivt arbeta med att främja relationer och bygga upp en närhet. Resultatet visar att tjänstemännens arbete till stor del handlar om att myndigheterna genom dialog kan få bättre kunskap om varandras olikheter och på så vis utveckla ett ömsesidigt förtroende. Att utgå från en neutral plats som samordningsförbunden är, tror vi kan gynna sådan utveckling. Vi ser att samordningsförbunden kan utgöra en arena där myndigheterna får möjlighet att skapa en närhet till varandra. Respondenterna har varit eniga om att just närhet är en främjande faktor för samverkan. Vi kan dock se att vad som läggs in i begreppet närhet är olika. För flera respondenter handlar närhet om att ha ett tillfredställande kontaktnät med personkännedom så att tjänstemännen har namn och telefonnummer till rätt personer. Den fysiska närheten ser för oss ut att vara av mindre betydelse.

Ett mångsidigt arbete

Respondenterna har alla beskrivit att arbetet är komplext och att det täcker in många olika

områden. Andersson et al. (2012) nämner i sin studie att samordningsförbunden har som roll att främja att samverka mellan olika aktörer. Utifrån vår studie uppfattar vi att det i själva verket är tjänstemännen som arbetar aktivt med detta. Vårt resultat visar att flera av tjänstemännen har valt arbetet just för den stora frihet som arbetet innebär. Dock har vi sett att friheten inte bara ses som något positivt, utan att känslan av att man som tjänsteman förväntas kunna och göra allt i kombination med att inte veta när man ska vara nöjd med en uppgift kan ses som baksidor till denna frihet.

2013 gjordes en webbenkät på uppdrag av NNS, i vilken 81 ansvariga tjänstemän i samordningsförbund deltog (NNS, 2013). Enkäten visar att yrkesgruppen som helhet är mycket engagerad, den står inför stora förändringar och att de förväntningar som styrelsen har på tjänstemännen inte alltid är tillräckligt tydliga (ibid.). Vi ser likheter mellan den enkätens resultat och vårt. I enkäten lyfts även fram att det är utmaningarna som är själva drivkraften i arbetet (ibid.). Detta har nästan alla våra respondenter förmedlat. Att myndigheterna har olika lagar tycker några av respondenterna påverkar arbetet negativt, eftersom de tyckte att det var svårt att hålla sig ajour med uppdateringar i många olika styrdokument. Vi tycker oss också se att de som arbetar i större förbund, i vilket flera kommuner ingår, tar på sig en mer övergripande roll med att styra och leda arbetet, medan de som arbetar i små förbund arbetar mera på golvet och har en nära kontakt med verksamheterna. Vi ser även att tjänstemännens vision kan kopplas till vilka uppgifter de gör alternativt vilka tjänster de väljer att köpa in.

Även Hörnemalm (2008) beskriver att personalens intresseinriktningar kan bli styrande för samverkansprocesser; *”Då samordnarna på ett så tydligt sätt har centrala funktioner i att knyta nätverken samman och ”hålla ångan uppe” i samverkansprocessen, blir kontinuiteten i ett längre tidsperspektiv beroende av dessa enskilda personers fortsatta engagemang”* vilket tydligt stärker den känsla vi fått av respondenterna, att förbundet är beroende av tjänstemännens individuella engagemang och arbetsinsats (Hörnemalm, 2008 s. 242).

Individen i fokus

Myndigheternas inställning till samverka är väsentligt för hur samverka inom de enskilda förbunden ser ut. Tänker de på sin egen vinning mer än de ser till helheten har detta en hindrande inverkan på samverkansprocessen enligt de respondenterna. Nationella Rådet (2013) betonar att även om samordningsförbund inte får agera som en myndighet ska de ha individen i åtanke. Ståhl (2010) skrev i sin avhandling att organisatoriska prioriteringar kan

verka hindrande för de gemensamma arbetsformerna. Vi har även fått bekräftat av respondenterna, att de prioriteringar och mål som organisationerna har kan hindra deras förmåga att ha individen i fokus i arbetet i förbundet. I studien som Andersson et al. (2012) genomförde beskrivs hur två olika förbund tolkade samordningsförbundens uppdrag olika enligt finsam-lagen. Antingen arbetade förbunden som en samverkansarena eller som en samverkansaktör (ibid.). Genom respondenterna fick vi uppfattningen om att skillnader i hur förbunden organiserar sitt arbete ses likt de Andersson et al. (2012) påtalat. Vi finner att även våra respondenter har påtalat, att det är viktigt vilken inställning myndigheterna har. I samordningsförbund är det betydelsefullt att medlemmarna försöker tänka finsam vid diskussioner och inte fokuserar på sina ordinarie uppdrag, annars finns risken att de enbart tänker utifrån intresset hos den myndighet de tillhör. Bihari Axelsson et al. (2009) påtalar att det är svårt och tidskrävande för parterna att utveckla en altruistisk syn, men hon menar att det är nödvändigt för att utveckla ett arbetssätt som minskar den uppdelning som finns mellan aktörerna.

Vision

Vi tror att efter 10 år med finsam-lagen finns en väl inarbetad struktur som kan utgöra en bra arena för framtida rehabiliteringsarbete. I SOU-rapporten 2013:74 ”*Unga som varken arbetar eller studerar – statistik, stöd och samverkan*” finns ett förslag om att låta samordningsförbunden få en framtida viktig roll i att stödja och strukturera långsiktiga lösningar för unga som varken arbetar eller studerar, genom samverkan och samordning. Detta förslag stärker den tanke vi har om att samordningsförbunden skulle kunna få en utvidgad roll i det hälsofrämjande arbetet. Forskning om hur ett sådant främjande arbete kan se ut är av stor vikt. Att behovet finns av att arbeta med en yngre målgrupp påtalar alla respondenter, de ser även ett stort behov av att arbeta mer främjande. Att en aktiv och nationell diskussion pågår just nu om förbundens framtid och tjänstemännens arbetsuppgifter påpekades av alla respondenter. De flesta av respondenterna i studien berättade i mycket positiva ordalag om årets finsam-konferens, som arrangerades i Uppsala i april, 2014. Moderator på konferensen var nationalekonomen Ingvar Nilsson, som enligt respondenterna med engagemang och en tydlig vision såg en framtid för finsam och samordningsförbunden, i vilken den struktur som finns idag skulle kunna användas mera effektivt.

Vi ser en tydlig bild hos de tjänstemän som vi pratat med att vision och innovation är viktiga delar i deras arbete. En respondent uttryckte även att om denne inte kommer med egna idéer,

så händer inget. Hörnemalm (2010, s. 239) skriver i sin avhandling att det underlättar om de som arbetar med samverkan har en egen vision, och om en sådan ”*till sin natur är gränsöverskridande och utgår från lokala viljor*”. Att ha en gränsöverskridande vision tycker vi är tydligt för de respondenter som ställt upp studien. De som ställt upp i studien har alla gemensamt att de har tydlig vision om att samverkan kan bli ännu bättre, och att alla aktörer spelar en viktig roll.

Att kunskapsspridning inom samverkan spelar en stor roll säger bl.a. Hörnemalm (2010). För oss har det blivit tydligt att många av respondenterna hoppas på en framtid där finsam och samordningsförbunden inte är så okända. Ett par av respondenterna nämner även att de har en vision om att samordningsförbunden kan få en framtida roll som en arena, i vilken spridning av erfarenheter och kunskap kan få en större roll. Andersson et al. (2011) påpekar att de erfarenheter man har fått inom arbetslivsinriktad rehabilitering kan vara användbar även inom andra områden inom samhället. Denna tanke har vi fått förmedlad till oss genom intervjuerna, att de har en tydlig vision att strukturen för finsam hade kunnat användas i andra områden.

Effektivitet

Respondenterna har berättat att när man talar om finansiell samordning är det tydligt att vinster, ofta av ekonomisk art är en drivande faktor. Kärrholm et al. (2008) betonar att uppföljning på lång sikt är av vikt när det kommer till att se vilka effekter rehabilitering har. I den avhandling Hörnemalm (2008) skrev tar han upp att samverkansprocesser ofta handlar om att höja verksamheters legitimitet (ibid., s. 243). Att arbeta för att höja samordningsförbundens och finsams legitimitet är något vi ser att tjänstemännen gör. Det ser ut att ha skett en utveckling från starten 2004 då finsam var en okänd verksamhet för många till hur det är idag, då fler känner till vad finsam innebär. Tjänstemännen är eniga om att samordningsförbunden fortfarande är förhållandevis okända för personer utanför ”finsamvärlden”. Denna anonymitet tror vi är ett hinder för finsam och samordningsförbund, och vi tror att man behöver bedriva ett aktivt arbete för att öka deras legitimitet och effektivitet.

Löfström (2009) tar i sin studie upp att samverkan i en projektform har visat sig vara begränsat lyckad. Ett av hans förslag i studien för hur myndigheterna i stället kan koordinera sitt arbete är genom samordningsförbund, men anser han att det krävs mer forskning om detta. Respondenterna ger oss en enad bild om att förbunden sedan start 2004 mer och mer har gått ifrån att använda projektform och i stället försöker man finna lösningar där verksamheterna

direkt blir integrerade i ordinarie verksamhet. Flera respondenter uttrycker att det gått trend även i detta och att det numera uppfattas lite fullt att arbeta med projekt. Dock tror flera av respondenterna att projekt kan vara bra när man önskar pröva en helt ny idé. Ståhl et al. (2010) säger likt Löfström (2009) att samverkan historiskt sätt har varit ett parallellspår till ordinarie verksamhet. Genom respondenterna har vi fått uppfattningen om att det både nationellt och lokalt sker diskussioner om hur detta i framtiden kan förändras.

SUS (system för uppföljning av samverkan) används *”för alla samverkansverksamheter som staten finansierar via samverkansmedel.”* (Nationella Rådet, 2013). Ett problem som nästan alla respondenter tagit upp är att de upplever att uppföljningssystemet som finns (SUS) har en del begränsningar, flera upplever även att uppföljning i sig är en svårighet i arbetet. Att samordningsförbunden har ansvar för att återkoppling till SUS sker är enligt oss kanske inte något negativt i sig, men likt respondenterna lyfter fram ser vi att det är ett problem att mjuka värden inte räknas. Vid uppföljning av sociala verksamheter ger ”pinnstatistik” enligt oss sällan en komplett bild av verkligheten. För oss har det blivit tydligt att man inte får fram en rättvis bild av hur effektiva insatserna är, om inte mjuka värden på något vis kan inkluderas. Vi ser att det finns ett stort behov av att arbeta vidare med frågan om hur uppföljning och utvärdering bör ske. Då flera respondenter även lyfter fram denna del av arbetet som svår ser vi att verktyg som kan hjälpa tjänstemännen när uppföljningar ska ske bör arbetas fram.

6.2 Metoddiskussion

För att få god kunskap i de områden som uppsatsen berör, ansåg vi det vara viktigt att vid början av uppsatsprocessen ägna tid åt att läsa artiklar och litteratur. Att finsam-lagen endast funnits i 10 år innebär att forskningen är begränsad, detta var även en anledning till vårt metodval som syftade till att göra en kvalitativ studie som kunde ge oss fördjupad förståelse. Den semistrukturerade intervjun tillsammans med loggboken som komplement, menar vi har passat vårt syfte väl och vi anser att våra frågeställningar har besvarats.

Majoriteten av intervjuerna skedde via fysisk träff, och en gjordes via Skype. Styrkan med fysisk träff var att intervjuerna fortlöpte likt ett vanligt samtal, medan vid Skype-intervjun krävdes fler följdfrågor för att driva samtalet framåt. Intervjuguidens följdfrågor användes av oss framför allt vid de första intervjuerna. Med tiden infann sig en större trygghet hos oss i att intervjua och de följdfrågorna i intervjuguiden kom till att få mindre betydelse. Att intervjuguiden hade testats i förväg anser vi har bidragit till en ökad trovärdighet i studien.

Att intervjuguiden skickades till respondenterna i förväg uppfattades av dem som positivt, då de var väl förberedda vid intervjutillfället på vilka frågor som skulle komma att diskuteras. En nackdel skulle kunna vara att respondenter tydligt följer ordningen på frågorna och inte förväntar sig att ordningen på frågorna ändras. Vid intervjutillfällena uppstod inga sådana problem. Vid intervjuerna blev det i stället tydligt att flera av respondenterna talade om ”myndighetssamverkan” och ”finansiell samordning” som en enhet, och flera av dem uttryckte att det var svårt att skilja begreppen och frågorna åt. Detta kan bero på brister i intervjuguidens uppbyggnad och i frågornas karaktär, men det kan även bero på att vi inte har tillräcklig kunskap ämnet för att kunna formulera optimala frågor. Oavsett orsak tror vi inte att denna brist har kommit att påverka resultatet nämnvärt.

Ett målinriktat urval är vanligt om man har en tydlig bild av vilka man behöver intervjua för att få svar på ett visst syfte/ frågeställningar (Bryman, 2011, s. 392). Avståndet mellan oss två studenter samt till tjänstemän i landets förbund kom till att påverka att vi delvis gjorde ett bekvämlighetsurval. Vi tror att det är en styrka att vi trots studiens begränsning lyckades få ett urval av respondenter från förbund av olika storlek. Vårt resultat stöds delvis av annan forskning/ andra utredningar vilket ger en indikation på att resultatet skulle kunna gälla andra tjänstemän. Dock är detta endast spekulation från vår sida. En utökad studie som med fördel använder både kvantitativ samt kvalitativ metod hade kunnat ge en mer representativ bild av vilka möjligheter och hinder tjänstemännen i samordningsförbund upplever.

Att alla respondenter tillät inspelning av intervjuerna är något vi tror stärker tillförlitligheten i de resultat vi sammanställer, då exakt transkribering minskar riskerna för feltolkning. Inga tekniska problem uppstod under intervjuerna. En fördel med att göra en kvalitativ innehållsanalys är att en stor mängd data kan komprimeras ner till en hanterbar mängd kategorier (Ahrne & Svensson 2011, s. 195). Att välja ut meningsbärande enheter gick för oss förhållandevis snabbt, dock upptäckte vi efter att läst hela materialet flera gånger att några av de meningsbärande enheterna behövde delas upp i flera enheter. Processen att ta fram underkategorier och kategorier var en för oss tidskrävande process, i vilket det finns en risk att trots mycket tid så är slutresultatet vad det gäller kategorival inte optimalt.

Valet att använda loggbok fanns med sedan start. Enligt Bryman (2011, s. 354) kan en loggbok/ dagbok öka transparensen i uppsatsen, vilket var något vi försökte uppnå. Att löpande föra ner anteckningar som beskrev de beslut vi tog samt våra tankar har varit till stort

stöd för oss båda i de diskussioner vi löpande fört med varandra. En nackdel har dock varit att vid stunder av intensivt arbete glömdes ibland loggboken bort och anteckningar fick föras in i efterhand. Trots sådana missar anser vi att det finns en styrka i att löpande föra anteckningar som berör arbetet runt omkring uppsatsen. Att försöka skapa en tillgänglig redogörelse av alla de faser som uppsatsen gått igenom är av största vikt och något som kan möjliggöra en bedömning om uppsatsens pålitlighet menar Bryman (2011, s. 355). För loggbok, se bilaga 3.

Att förförståelsen har stor vikt, speciellt då man väljer en kvalitativ metod det är vi sedan tidigare medvetna om. Vi tror dock vad det gäller vår förförståelse att den främst har hjälpt oss att formulera ett lämpligt syfte kopplat till det problemområde vi önskade studera. Vi tror inte förförståelsen har påverkat resultaten nämnvärt då respondenterna tydligt framförde de åsikter de hade. Slutligen är det möjligt att de diskussioner vi har fört under resultatdiskussion är en kombination av vår förförståelse kopplat till tidigare erfarenhet samt den kunskap vi fått under processen för uppsatsen, det är dock svårt att säga vad som är vad.

6.3 Slutsatser

För att den finansiella samordningen ska kunna bli mer effektiv i framtiden, anser vi att det är av vikt att på nationell nivå tydligt ange hur uppföljning och utvärdering på lokal nivå bör ske. Att utarbeta verktyg som kan vara till stöd för tjänstemännen vid utvärderingar kan vara en möjlighet att vända ett av de hinder som tjänstemännen upplever till något som i stället främjar arbetet. Så länge mjuka värden inte går att föras in i det uppföljningssystem som används, kan inte en komplett och korrekt bild ges av det arbete samordningsförbunden och tjänstemännen idag utför. Men den samfälliga inställningen hos våra respondenter, att de utför ett viktigt och positivt arbete, kan inte bortses från.

Genom denna undersökning har några frågor aktualiserats som kräver vidare forskning. Det är anmärkningsvärt att trots att finsam-lagen har funnits i 10 år, så upplever respondenterna att de, som tjänstemän i ett samordningsförbund är relativt anonyma för övriga samhället. Anonymitet och okunskap gäller både omfattningen och nyttan av det arbete de utför. En orsak till detta, kan vara att de saknar ett stöd och en bredare förankring på högre politisk nivå.

6.4 Framtida forskning

Likt Kärholm et al. (2008) nämner vet vi inte med säkerhet vilka vinsterna blir för samverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering är på längre sikt. Precis som respondenterna tydligt har framfört, ser även vi att det finns en potential i att använda samordningsförbunden mer effektivt i framtiden, men för att få underlag för sådana satsningar krävs mer forskning. En av respondenterna i studien påpekade att i stället för att forska om vilka hinder som finns, låt oss istället undersöka vilka faktorer som bidrar till att samordningsförbunden och myndighetssamverkan ständigt utvecklas trots alla förändringar som sker. Vi anser att detta är en intressant synpunkt, som bör beaktas.

7 Slutord

Vår uppsats är nu färdig. Vi har skrivit om ett område, samverkan och finansiell samordning, som engagerar oss och som vi känner är viktigt. Vi har mött sex tjänstemän som bekräftar och delar vår uppfattning.

Vad har vi då kommit fram till? Vår studie kommer inte med någon sensationell slutsats. Vårt resultat speglar i stället det som andra i mer omfattande studier har kommit fram till. Eller är det kanske det som är det sensationella? Trots att samverkan och finansiell samordning med stöd av finsam-lagen har funnits i tio år kämpar man fortfarande med likartade problem. Verksamheten är anonym, det är svårt att få gehör hos politiker och andra beslutsfattare och det är fortfarande svårt att överbrygga hinder som är av kulturell och strukturell art. Vi ser även att riktlinjer vad det gäller utvärdering saknas, något som hade kunnat göra jämförelser mellan samordningsförbunden möjlig. Vi kan konstatera att även om tio år har passerat och mycket har gjorts, finns det ännu en hel del att förbättra inom samverkan och finansiell samordning.

Vi säger som Churchill sa inför D-dagen: This is not the end. This is not even the beginning of the end. But it is, perhaps, the end of the beginning.

REFERENSLISTA

- Ahrne, G. & Svensson, P. (red). (2011). *Handbok i kvalitativa metoder (1:3 uppl.)*. Malmö: Liber.
- Andersson, J., Löfström, M., Axelsson, S. B., Axelsson, R. (2012). Actor or arena: contrasting translations of a law on interorganizational integration. *Journal of Health Organization and Management*. 26(6): 778 -793.
- Andersson, J., Ahgren, B., Bihari Axelsson, S., Eriksson, A., Axelsson, R. (2011). Organizational approaches to collaboration in vocational rehabilitation - an international literature review. *International journal of integrated care*. 18 nov 2011; 11.
- Axelsson, R., & Bihari Axelsson, S. (red.). (2007). *Folkhälsa i samverkan: mellan professioner, organisationer och samhällssektorer*. Lund: Studentlitteratur.
- Bihari Axelsson, S. & Axelsson, R. (2009). From territoriality to altruism in interprofessional collaboration and leadership. *Journal of Interprofessional Care*. July 2009; 23(4): 320–330.
- Björklund, M. & Paulsson, U. (2012). *Seminarieboken (2:1 uppl.)*. Lund: studentlitteratur.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder(2:5 uppl.)*. Malmö: Liber.
- Danermark, B. & Kullberg, C. (1999). *Samverkan – Välfärdsstatens nya arbetsform*. Lund: Studentlitteratur.
- Försäkringskassan. (2013). Uppföljning av finansiell samordning. *Politikområde Ersättning vid arbetsoförmåga - Åtterrapportering enligt regleringsbrevet*. Stockholm.
- Graneheim, U. H. & Lundman, B. (2004). Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Educ Today*. 24(2): 105-112.
- Günzel, M. & Zanderin, L. (2012). *Arbetsmiljörätt och rehabilitering*. Malmö: Liber.
- Hultberg, E-L., Glendinning C., Allebeck P., Lönnroth, K. (2005). Using pooled budgets to integrate health and welfare services: a comparison of experiments in England and Sweden. *Health and Social Care in the Community*. Nov 2005; 13(6): 531–541.
- Hultberg, E-L., Lönnroth, K., Allebeck, P. (2002). Co-financing as a means to improve collaboration between primary health care, social insurance and social service in Sweden. A qualitative study of collaboration experiences among rehabilitation partners. *Health Policy*. May 2003; 64(2): 143-152.
- Hörnemalm, J. (2008). *Samverkan är ett magiskt ord - Motstridiga ambitioner och ideal i nätverksorganisering*. Luleå tekniska universitet, Doktorsavhandling nr 2008:10. Hämtad 2014-05-02 från <http://epubl.ltu.se/1402-1544/2008/10/LTU-DT-0810-SE.pdf>.

Jakobsson, B., Bergroth, A., Schüldt, K., Ekholm, J. (2005). Do systematic multiprofessional rehabilitation group meetings improve efficiency in vocational rehabilitation. *Work*. 2005; 24(3): 279–290.

Kärrholm, J., Ekholm, K., Jakobsson, B., Ekholm, J., Bergroth, A., Schüldt, K. (2005). Effects on work resumption of a co-operation project in vocational rehabilitation. Systematic, multi-professional, client-centred and solution-oriented co-operation. *Disability and Rehabilitation*. April 2006; 28(7): 457–467.

Kärrholm, J., Ekholm, K., Ekholm, J., Bergroth, A., Schüldt Ekholm, K. (2008). Systematic co-operation between employer, occupational health service and social insurance office: A 6-year follow-up of vocational rehabilitation for people on sick-leave, including economic benefits. *Journal of Rehabilitation Medicine*. 2008; 40: 628–636.

Lindberg, K. (2009). *Samverkan*. Malmö: Liber.

Lindqvist, R. (2003). Vocational rehabilitation between work and welfare - the Swedish experience. *Scandinavian Journal of Disability Research*. 5:1, 68-92.

Löfström, M. (2009). Inter-organizational collaboration projects in the public sector: a balance between integration and demarcation. *International Journal of Health Planning Management*. 2010; 25: 136–155.

Nationella nätverket för samordningsförbund, NNS. (2013). *Tjänstemännens arbetsvillkor i samordningsförbund – redovisning av enkätundersökning gjord 2013*. Hämtad 2014-03-06 från http://www.nnsfinsam.se/start sida_2.aspx.

Nationella Rådet. (2013). *Handbok för finansiell samordning (rev.)*. Hämtad 2014-03-07 från http://www.susam.se/finsam/starta_forbund/index.html.

Nationella Rådet. (2014). Hemsida. Hämtad 2014-04-24 från http://www.susam.se/finsam/oversikt_forbund/index.html#kontakt.

Olsson, E. (2003). *Samordnad rehabilitering - processen som kom av sig*. Borgå Finland: Hjalmarson och Högberg Bokförlag.

Prop. 2002/03:132. *Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet*. Stockholm, Socialdepartementet.

SFS 2003:1210. *Lag om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser*. Stockholm: Socialdepartementet.

Sjögren, P. A. & Györki, I. (2010). *Bonniers svenska ordbok*. Stockholm: Bonnier.

SOSFS 2008:20. *Socialstyrelsens föreskrifter om ändring i föreskrifterna och allmänna råden (SOSFS 2007:10) om samordning av insatser för habilitering och rehabilitering*. Stockholm: Socialstyrelsen.

SOU 1995:142. *Att röja hinder för samverkan, egenmakt och arbetslinje*. Delbetänkande av Storstadskommittén. Stockholm: Socialdepartementet.

SOU 1996:85. *Kartläggning av lokala samverkansprojekt inom rehabiliteringsområdet. Egon Jönsson*. Stockholm: Socialdepartementet.

SOU 2000:114. *Samverkan - om gemensamma nämnder på vård och omsorgsområdet*. Betänkande från Samverkansutredningen. Stockholm: Socialdepartementet.

SOU 2013:74. *Unga som varken arbetar eller studerar – statistik, stöd och samverkan*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Statskontoret. (2005). *Den första tiden med finsam – Finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet*. 2005:10. Stockholm: Stadskontoret.

Ståhl, C. (2010). *In cooperation we trust: Interorganizational Cooperation in Return-to-Work and Labour Market Reintegration*. Linköping University Medical Dissertations no. 1171, Linköping. Hämtad 2014-03-03 från <http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:311074/FULLTEXT01.pdf>.

Ståhl, C., Svensson, T., Ekberg, K. (2011). From Cooperation to Conflict? Swedish Rehabilitation Professionals' Experiences of Interorganizational Cooperation. *Journal of Occupational Rehabilitation*. 21: 441–448.

Ståhl, C., Svensson, T., Petersson, G., Ekberg, K. (2009). A Matter of Trust? A Study of Coordination of Swedish Stakeholders in Return-to-Work. *Journal of Occupational Rehabilitation*. 20: 299–310.

Sveriges kommuner och landsting, SKL. (2012). *Tidig samverkan i sjukskrivningsprocessen*. Hämtad 2014-03-06 från http://www.skl.se/vi_arbetar_med/halsaochvard/sjukskrivningarna/sjukskrivningsmiljarden/samverkan.

Vahlne Westerhäll, L., Bergroth, A., Ekholm, J. (2009). *Rehabiliteringsvetenskap – Rehabilitering till arbetslivet i ett flerdisciplinärt perspektiv (2:2 uppl)*. Lund: Studentlitteratur.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet. Hämtad 2014-02-28 från <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>.

Wihlman, U., Stålsby Lundborg, C., Axelsson, R., Holmström, I. (2008). Barriers of inter-organisational integration in vocational rehabilitation. *International Journal of Integrated Care*. 19 June 2008; 8.

Som tjänsteman i ett samordningsförbund inbjuds Du att delta i en studie om samverkan och finansiell samordning.

Vi är två studenter som studerar ”*Programmet för Hälsa och Rehabilitering i arbetslivet*” vid Mittuniversitetet i Sundsvall/Östersund. Under denna termin skriver vi vårt examensarbete som belyser ämnet: ”***Upplevda hinder för samverkan och finansiell samordning inom samordnad rehabilitering***”.

Vi vill genom att göra individuella intervjuer med tjänstemän som är förbundschefer eller samordnare i ett samordningsförbund, skapa oss en bild av vilka hinder som Ni upplever finns för samverkan och finansiell samordning och vilka möjligheter det finns för att överbrygga dessa hinder. Intervjuerna beräknas ta ungefär en timme.

I vår utbildning har vi lärt oss hur viktigt det är med myndighetssamverkan inom arbetslivsinriktad rehabilitering och att det kan finnas både det som möjliggör och/eller hindrar god samverkan. Med anledning av det och att vi är intresserade av den samverkan och samordning som ”*finsam*” möjliggör valde vi det här ämnet för vårt examensarbete.

Vi kommer att följa de etiska riktlinjer som finns. Dessa innebär bl a Ditt deltagande är frivilligt och att Du när som helst kan välja att avstå från att svara på frågor, men även att Du när som helst kan avbryta Din medverkan utan att motivera varför. Vi kommer att vid intervjutillfället be att få spela in intervjun. Alla de uppgifter som vid samlat in behandlas konfidentiellt, vilket innebär att ingen obehörig kan ta del av dem och inga uppgifter som kan röja vem som har svarat finns på materialet. I uppsatsen kommer varken namn på samordningsförbund eller geografisk plats för förbundet och tjänsteman att röjas.

Materialet kommer endast att användas till vår C-uppsats och när uppsatsen är klar förstörs allt intervjumaterial.

Om Du vill dela med dig av dina erfarenheter, var vänlig och svara senast XXXX på mailadressen: xx@xx.x så kontakter vi er för att boka tid och plats för en intervju.

Vid eventuella frågor kring undersökningen hör vänligen av er till oss.

Johanna Persson

Gunilla Danrud

Kontaktuppgifter studenter:

Johanna Persson

Mobil: 1111 - 111 111

Mail: xx@xx.xx

Gunilla Danrud

111 - 111 11 11

xx@xx.xx

Kontaktuppgift handledare:

Curt Edlund

Mobil: 111 - 111 11 11

Mail: xx@xx.xx

Intervjuguide

Tjänstemannens roll

Vilken titel har du?

Vilken roll har du i detta samordningsförbund?

Vad innebär det?

Hur länge har du arbetat med myndighetssamverkan och finansiell samordning?

Har du arbetat inom flera samordningsförbund?

Är du ensam anställd tjänsteman i ert förbund?

Om nej, hur fördelas arbetet?

Vad tycker du är det bästa med att arbeta som tjänsteman i ett samordningsförbund?

Vad tycker du är det svåraste med arbetet?

I olika samordningsförbund använder de sig av olika titel, t. ex. förbundschef eller samordnare. *Vad tycker du om det?*

Begreppet hinder

Hur skulle du vilja definiera begreppet hinder för samverkan?

Vad innebär det för dig?

Samverkan – Problem/ hinder, konsekvenser, möjligheter

Vilka fördelar ser du med myndighetssamverkan?

Motivera.

Vilken del av den myndighetssamverkan tycker du fungerar bäst?

Varför?

Upplever du att det finns problem/ hinder för samverkan och i så fall vilka är dessa hinder?

Vilka konsekvenser har du upplevt hindren får?

Hur är det möjligt att överbrygga dessa hinder?

Arbetar ni aktivt med att överbrygga dessa hinder?

Om så, på vilket sätt?

Om ni inte gör det, vad kan det bero på?

Finansiell samordning (*finsam*) – Problem/ hinder, konsekvenser, möjligheter

Vad tycker du är bra med finansiell samordning?

På vilket sätt är det bra?

Upplever du att det finns problem/ hinder med den finansiella samordningen mellan myndigheter och i så fall vilka är dessa hinder?

Vilka konsekvenser upplever du att hindren fått?

Hur kan man överbrygga dessa hinder?

Arbetar ni med det och på vilket sätt?

Om ni inte gör det, vad kan det bero på?

Framtid/ vision, forskning

Anser du att samordningsförbund och *finsam* behövs även i framtiden?

Om så, varför?

Anser du att det finns ett behov av att förändra strukturen för *finsam* och myndighetssamverkan?

Och om så, hur och varför?

Vilken roll tycker du att samordningsförbund bör ha i framtiden?

Ser du ett behov av fortsatt forskning inom något av de områden som samordningsförbundets arbete berörs av?

Om så, inom vilket område och varför?

Är det något ytterligare som du vill tillägga om samverkan och hinder och möjligheter för samverkan?

Loggbok

Tidigt i processen för uppsatsen hade vi tankar kring hur vi på bästa sätt skulle strukturera upp uppsatsen för att hinna med, som t. ex.; *”hur ser vi till att allt är med?”* och *”känner stress över att hinna med allt”*. Ett sätt att få god struktur på vårt arbete, var att i ett tidigt skede föra in obligatoriska rubriker såsom bakgrund, metod, resultat, etiska frågeställningar m.m.

Därefter blev det en process att fylla på information under respektive rubrik. Vi har även gjort veckoplaneringar, vilka blev allt tydligare efterhand som vi närmade oss uppsatsens deadline. Struktur minimerade risken att vi skulle glömma någon viktig del men framför allt hjälpte den till att föra arbetet med uppsatsen framåt.

Noteringar om urvalet av respondenterna sågs i våra loggböcker. *”Är det rätt att ha med urvalskriterium?”* samt *”kommer vi få tillräckligt med respondenter?”* Vi diskuterade detta och kom överens om att ta bort det urvalskriterium som vi från början satt, att respondenterna skulle ha minst två års erfarenhet. Vi trodde då att god insikt om samverkan inte nödvändigtvis behövde vara kopplat till ett visst antal års erfarenhet. Det framkom senare att en av respondenterna som tackat ja hade mindre än två års erfarenhet av arbetet i ett förbund men hade trots det många intressanta synpunkter som vi fick ta del av.

Intervjuguiden har varit en central del i loggboken. Anteckningar så som; *”borde vi verkligen delat på begreppet samverkan och finansiell samordning i intervjuguiden?”* ses. Vid intervjuerna har vi blivit medvetna om svårigheten att dela på begreppen, vilket flera av respondenterna har påpekat. Tidigt valde vi dock att behålla intervjuguiden i sin ursprungliga form och ansåg att då vi använde oss av en metod som innebar en viss flexibilitet behövde vi inte ändra på intervjuguidens frågor.

Etiska aspekter berörde flera av våra noteringar, som t. ex.; *”Vem skickar vi påminnelse till?”* och *”hur skyddar vi respondenterna”*. Flera av respondenterna hade frågor kring hur vi skulle göra för att inte deras identitet skulle röjas. Vi diskuterade detta och beslutade om att inte skicka påminnelse till en av de respondenter som fanns i vår första urvalsgrupp då vi såg att denna tjänsteman fanns i geografisk närhet till ett annat förbund, i vilken tjänstemannen tidigt tackat ja. Detta val ledde i sin tur till att vi fick göra ett andra urval ur listan med

samordningsförbund, för att få in fler respondenter. När det andra urvalet gjordes tittade vi mer noggrant på att respondenterna inte skulle finnas i varandras närhet.

Många av de noteringar vi fört har även varit av ”pedagogisk karaktär”. ”*Kan vi med bild visa det vi vill säga?*” och ”*ska vi försöka få fram pedagogiska bilder som visar det vi tar upp i text - dels enkelhet samt snyggare & proffsigare upplägg*”. Tankar och diskussioner om pedagogik och retorik, alltså hur vi på bästa sätt förmedlar det vi önskar få sagt i uppsatsen har varit många. Vi har tidigt haft en vilja att genom en bild visa kopplingen mellan myndigheterna och samordningsförbunden samt att tydligt visa på att en röd tråd i uppsatsen finns, något som flera gånger noterats.

Sökprocessen för vetenskapliga artiklar har nämnts flera gånger. ”*Försöker hitta artiklar*” samt ”*Det märks att lagen inte funnits så många år och frågan är om vi kommer att greja det här med antalet artiklar/ litteratur*”. Processen för hur vi sökt fram lämpliga artiklar förändrades över tid. Först sökte vi endast genom databaser, men efter en tid beslutade vi om att även titta i referenslistor på valda artiklar för att få hjälp i att hitta andra artiklar.